

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

KETVIRTADIENIS – THURSDAY, OCTOBER – SPALIO 10, 2013 • Vol. CIV Nr. 119 Kaina 1.50 dol.

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

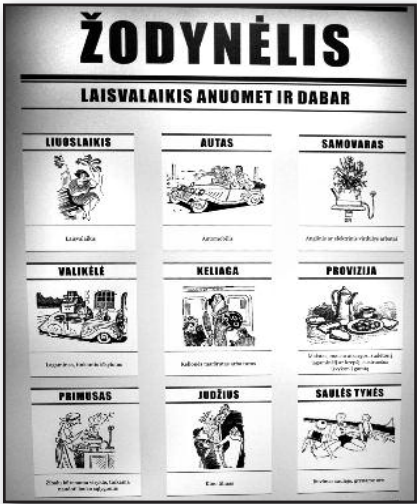
PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 10 -09-13

ŠIAME NUMERYJE:

Žaidėme mokyklą. – 4 psl.

Pirmosios Lietuvos
Respublikos inteligentų
gyvenimas. – 10 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Spalio 9-osios popietę Danijos sosto įpėdinis Princas Frederikas trečiadienio popietę Vilniaus rotušės aikštėje susitiko su sostinės meru Artūru Zuoku. Miesto dviračiais jie išvyko apžiūrėti Vilniaus senamiesčio ir užsuko į Vytauto Kasiulio muziejų, kur veikia paroda „Šiuolaikiniai karališkieji rūmai“.

Gedimino Savickio (ELTA) nuotr.

Lietuvos ir Danijos verslo bendradarbiavimas jau davė puikių rezultatų

Vilnius (ELTA) – Prezidentė Dalia Grybauskaitė kartu su pirmojo oficialaus vizito į Lietuvą atvykusi Danijos sosto įpėdiniu Princu Frederiku atidarė dvišalį verslo forumą, į kurį susirinko daugiau nei 200 dalyvių iš įvairių Lietuvos ir Danijos įmonių. Kartu su Princu Lietuvoje vieši 22 Danijos kompanijų atstovai.

Prezidentė pabrėžė, jog Lietuvos ryšiai su Danija, kuri viena pirmųjų pripažino mūsų nepriklausomybę ir tvirtai rėmė besikuriančią valstybę, išaugo į labai sėkmingą ir patikimą politinį, kultūrinį bei ekonominį dvišalį bendradarbiavimą.

„Tikiuosi, kad vis daugiau Danijos verslo atras, kad Lietuva yra ne tik patraukli vartotojų rinka. Mes esame artimi savo darbo kultūra, aukšta kvalifikacija, pareiškumu, todėl vieni kitus gerai suprantame ir galime

dirbti vienoje komandoje. Eilė danų įmonių jau įdarbina mūsų informacinių technologijų, finansų, inžinerijos, dizaino talentus, kurie iš Lietuvos dirba viso pasaulio rinkoms. Lietuvos verslas taip pat vis daugiau eksportuoja į Daniją“, – sakė Lietuvos vadovė.

Pasak Prezidentės, glaudus Lietuvos ir Danijos verslo bendradarbiavimas jau davė puikių rezultatų. Danija Lietuvoje yra 7-ta pagal tiesiogines užsienio investicijas. Danų investicijos sudaro 1,68 milijardo litų. Lietuvoje dirba 254 daniškos įmonės. Danų investuotojai vykdo aktyvią veiklą finansų, inžinerijos, transporto ir maisto pramonės srityse. Abi šalys suinteresuotos ieškoti naujų bendradarbiavimo galimybių inovacijų, mokslinių tyrimų, komunikacijų ir lazerių srityse.

Lietuviški varškės sūreliai – europarlamentarams

Europos Parlamente Strasbūre – lietuviški varškės sūreliai europarlamentarams.

ELTA nuotr.

Strasbūras/Vilnius (ELTA) – Rusijai toliau tęsiant lietuviškų pieno produktų apribojimus, Lietuvos europarlamentarai Europos Parlamente (EP) Strasbūre politikams siūlė paragauti lietuviškų varškės sūrelių.

Akciją inicijavo užsienio reikalų viceministras Vytautas Leškevičius, prisidėjo Lietuvos europarlamentarų delegacija.

„Vakar plenarinėje sesijoje kalbėjome apie politinius ir ekonominius aspektus, o šiandien dar sykį norime patraukti savo kolegų dėmesį ir pakviesti juos įsitikinti, ar iš tikrųjų čia yra kažkas blogo, jog derėtų drausti“, – sakė europarlamentarė Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė.

Europos Parlamente yra 766 parlamentarai. Anot politikės, panašų skaičių šių desertų ir numatoma išdalyti.

Rusijai taikant sugriežtintas patikros priemones Lietuvos vežėjams ir paskelbus apie kai kurių pieno produktų importo ribojimą, Europos Sąjungos (ES) prekybos komisaras Karel de Gucht pasiuntė žinią, kad su tokiais veiksmais nebus taikstomasi, o Lietuvos interesai bus ginami ES vardu.

Svarbiausia, kas yra gyvenime, tai žinoti gyvenimo prasmę. – Konfucijus

JAV LB Visuomeninių Reikalų Tarybos atstovai Lietuvos ambasadoje

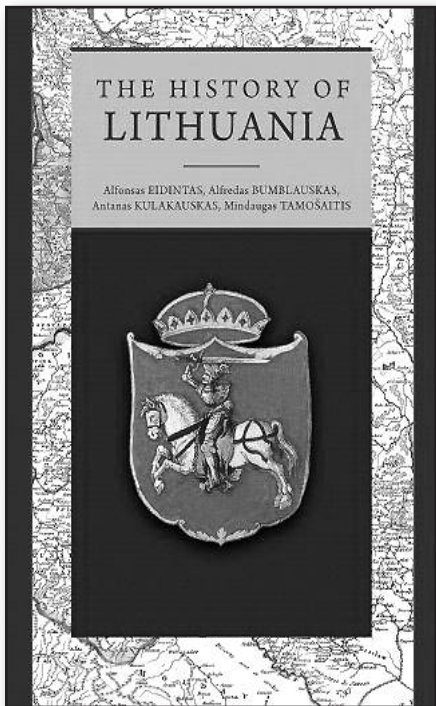
JAV Lietuvių Bendruomenės Visuomeninių Reikalų Tarybos pirmininkė Danelė Vidutienė, narys Arvydas Barzdukas ir Washingtono Lietuvių Bendruomenės nariai Algimantas Gureckas ir Dalė Lukienė Lietuvos ambasadoje susitiko su Ambasadorium Žygimantu Pavilioniu aptarti neseniai išleistos Lietuvos istorijos knygos į anglų kalbą vertimo ir knygoje pastebėtų praleidimų, istorinių faktų ir knygos autorių daromų išvadų netikslumus. Pasitarime dalyvavo ambasados patarėjas politiniams reikalams, Ministras Artūras Vazbys.

Keturių Lietuvos istorikų, Alfonso Eidinto, Alfredo Bumblausko, Antano Kulakausko ir Mindaugo Tamošaičio parašyta *Lietuvos istorija* Užsienio Reikalų Ministerijos (URM) buvo išleista Lietuvos Europos Sąjungai pirmininkavimo proga ir buvo išvers-ta į šešias kalbas. Visi vertimai prieinami Internetu.

Pirmininkė Vidutienė pirmiausia pasidžiaugė sklandžiu Lietuvos pirmininkavimu Europos Sąjungai ir Prezidentės Dalios Grybauskaitės neseniai buvusiu sėkmingu susitikimu su JAV Prezidentu Barack Obama, kurio metu Lietuva buvo aiškiai matoma kaip įtakingiausia Baltijos valstybių atstovė ir lygiateisė JAV partnerė.

Toliau Vidutienė sakė, kad su Ambasadoriumi norėta susitikti, nes JAV Lietuvių Bendruomenė yra susirūpinusi URM bandymu angliškai (ir penkiom kitom kalbom) skaitantį pasaulį su Lietuva supažindinti *The History of Lithuania* knyga. Amerikoje visokiom progom oficialiai teikiama knyga yra nekokybiškai išversta į anglų kalbą ir knygoje yra nemažai istorinių faktų klaidų ir Lietuvai nepriimtinių istorinių įvykių interpretacijos teiginių. Todėl ta knyga bus Lietuvos įvaizdžiui tik kenksminga.

Ambasadorius Pavilionis padėkojo Lietuvių Bendruomenei už rūpestį Lietuvos įvaizdžiu šiame krašte. Jis sakė, kad URM jau žino apie prastą knygos vertimą ir kitus ten pasitaikiusius netikslumus bei abejotinus teiginius. Knygos rengimas buvo pradėtas buvusio užsienio reikalų Ministro Audroniaus Ažubalio kadencijos metu ir buvo skubama ją parengti prieš Lietuvai perimant Europos Sąjungos pirmininkavimą. Lietuva šiuo metu yra „po padidinamu stiklu“, vyksta įvairios nedraugiškų kaimynų tiek ekonominis spaudimas, tiek puolimas savaip aiškinti Lietuvos istoriją. Todėl *Lietuvos istorijos* knygą keliom svetimom kalbom reikėjo išleisti ir ją užsienyje paskleisti. Deja, kaip dabar buvo nurodyta, darbas buvo skubom ir nekokybiškai pa-

darytas. URM yra dėl to susirūpinusi ir svarsto, kaip tokius netikslumus geriausia ištaisyti.

Lietuvių Bendruomenės atstovai pripažino, kad knygos autoriai, istorikai, kai kuriuos, net ir daug ginčų sukėlusius įvykius ir istorinius asmenis, kaip, pvz., 1941 m. Lietuvos laikinosios vyriausybės veiklą, daug kur objektyviai įvertino, tačiau taip pat nurodė, kad knygoje kliūva įsivėlę istorijos klaidos, tarp jų ir istorinių įvykių knygoje nutylėjimas. Algimantas Gureckas nurodė, kad, pvz., knygoje parašyta, jog Vilniaus krašto gyventojai balsavimu pritarė prisijungti prie Lenkijos, tačiau nepasakyta, jog apie Vilniaus krašte lenkų 1922 metais pravestus rinkimus Tautų Sąjungos komisijos pranešime buvo pasakyta, kad labai didelė dalis ten gyvenusių lietuvių, žydų ir gudų balsavime nedalyvavo ir todėl tai *nebuvo* tikras Vilniaus krašto gyventojų valios pareiškimas. Knyga tyli apie lietuvių ir lenkų Vilniaus krašto konflikto platesnę, europinę ir pasaulinę reikšmę.

Lygiai neteisingai pristatomos Lietuvos vyriausybės nepasipriešinimo pirmajai sovietinei okupacijai priežastys, teigiant, esą, buvo nenorėta, kad Didžioji Britanija, Prancūzija ir Jungtinės Amerikos Valstijos „... Lietuvą būtų laikiusios savo priešu.“ Tai neturi jokio ryšio su istorine tikrove, nes tuo metu Sovietų Sąjunga buvo Vokietijos sąjungininkė.

Knygoje pakartotas akiplėšiškas Stalino melas, kad po Antrojo pasaulinio karo „...old population withdrew from Prussia...“ Iš tikro, tame krašte likę gyventojai buvo visaip niokiojami ir visi buvo brutaliai ištremti.

Apskritai, knygoje visai nekalbama apie Mažosios Lietuvos istoriją, lyg ji nebūtų buvus svarbi Lietuvos dalis. Kitur knygoje rašoma, kad „[i]n the summer of 1944 Soviet military forces liberated Lithuania from Nazi Germany.“ (p. 233) Istorinė tikrovė yra kitokia: Lietuva nebuvo „liberated“, bet vienas okupantas pakeitė kitą ir keturiasdešimt penkerius metus Lietuvą okupavęs išlaikė.

Diskutuojant, kaip geriausia šį reikalą taisyti, profesionalė bibliotekinė Dalė Lukienė pasiūlė išleisti antrą, pataisytą knygos laidą („second revised edition“). Kadangi pirmosios knygos laidos tiražas yra pasibaigęs, reikia nustoti dar turimus knygos egzempliorius platinti ir tokią naują, atidžiai pataisytą, „antrą laidą“ kuo greičiau išleisti.

JAV LB atstovai pabrėžė, kad Internetu prieinamuose knygos vertimuose ypač būtina nedelsiant istorijos klaidas ir klaidinančius tvirtinimus ištaisyti. Ambasadoriui buvo

įteiktas tokių klaidų bei teiginių ir Lietuvos vardu nepriimtinių istorinių įvykių interpretacijų sąrašas. Taip pat buvo pateikta aštuoni puslapiai knygos vertimo netikslumų pavyzdžių ir Donato Janutos „bernardinai.lt“ tinklalapyje išspausdinto straipsnio atspaudas. Pabrėžta, kad šie sąrašai toli gražu nėra išsamūs ir kad klaidų nurodymas negali būti laikomas jokia knygos autoriams taikoma „cenzūra“. Ambasadorius laikėsi nuomonės, kad internetinę versiją reikėtų taisyti dalimis.

Ambasadorius padėkojo už atliktą darbą tiek daug medžiagos apie knygą surenkant ir sakė, kad, su savo rekomendacijomis, viską persiųs Ministerijai. Pasitarimas užtruko ilgiau nei valandą ir visi svarstymai praėjo labai teigiamoj ir nuomones gerbiančioj dvasioj. Dabar laukiam URM atsakymo.

JAV LB VRT info

Stabdomos „Pirmojo Baltijos kanalo“ laidos

Lietuvos radijos ir televizijos komisija spalio 9 d. nusprendė stabdyti per „Pirmąjį Baltijos kanalą“ rodomas Rusijoje rengtas laidas.

Toks sprendimas priimtas po melagingos propagandinės laidos apie 1991 metų sausio 13-osios sovietų agresiją. Spalio 4 dienos laidoje „Žmogus ir įstatymas“ buvo perduodamas pokalbis su Vilniaus televizijos bokštą šturmavusios grupės „Alfa“ tuometiniu vadu Michailu Golovatovu ir kitais pašnekovais, kurie neigė buvus kariškių ataką.

1991-ųjų sausio 13-ąją sovietų kariuomenei šturmuojant televizijos bokštą žuvo 13 Lietuvos laisvės gynėjų, tarp jų viena mergina – Loreta Asanavičiūtė, kuri pateko po tanko vikšrais ir mirė ligoninėje. Į medicinos įstaigas kreipėsi 580 nukentėjusiųjų.

Po minėtos laidos vienas iš kabelinės televizijos operatorių „Cgates“ sustabdė „Pirmojo Baltijos kanalo“ laidų perdavimą.

BNS

R. Grigo nuotr.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532. Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$150.00. Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5532

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klasė: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD) – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mazindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesučiame. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba. Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr.redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome prisikelti kopiją.

El. paštas:

redakcija@draugas.org

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

Nuo maždaug 1970 metų Amerikoje išpopuliarėjo įsitikinimas, kad visi išgyvename įtampas, kurios yra kenksmingos mūsų sveikatai. Tame įkarštyje susikūrė įvairūs psichoterapijos centrai. Į gyvenimą pradėta žiūrėti kaip į nesibaigiančią įtampų upę ar klampų liūną. Bandant teisinti įtampas paliestuosius buvo atsigręžta į aplinką kaip tų įtampų šaltinį. Buvo kaltinamas sėslus darbas, televizijos programos, švietimo sistema, neturtas, racizmas, seksizmas, gėrybėmis perkrautas gyvenimas ir t. t.

Tūkstančiai, gal net milijonai žmonių, ieškodami išeities, kreipėsi į psichologus, lyg pastarieji galėtų juos apsaugoti nuo gyvenime patiriamos įtampos. Su laiku ir patys psichologai nusprendė, kad jie taip pat nėra apsaugoti nuo įtampų. Vienoje studijoje, kurioje dalyvavo 650 psichologų, nustatyta, kad jie, bandydami išlaikyti ar pakelti savo gyvenimo lygį, stengėsi daugiau ir ilgiau dirbti. Tai darydami jie bandė išlaikyti pusiausvyrą tarp profesinio darbo ir kitų gyvenimo poreikių. Kita apklausa parodė, kad įtampa, atsiradusi susidūrus darbo ir šeimos poreikiams, prisideda prie profesinio išsekimo. Kaip apdraudą nuo išsekimo svarbu yra turėti patikimą asmenį, kuriam galima išsipasakoti savo bėdas.

Buvo manoma, kad yra tik vienas tinkamas būdas įtampų sumažinimui. Dabar pradedama galvoti, kad sprendimų įvairovė gali būti teigiamas dalykas. Vieni stengiasi nemaišyti savo darbo ir šeimos gyvenimo. Tokiems nevalia užduotis derinti su darbo atostogomis pajūryje. Tačiau kitiems toks maišymas yra tarsi atgaiva. Svarbu, kad asmuo jaustųsi sugebąs valdyti esamą padėtį.

Įtampa, atsiradusi bandant derinti darbo ir šeimos reikalus, gali sukelti depresiją, nerimą ar nepasitenkinimą gyvenimu. Nustatyta, kad tokia įtampa pakelia kraujo spaudimą ir padidina cholesterolio kiekį. Taip pat nustatytas ryšys tarp įtampų ir prastos mitybos bei mankštos stokos. Teigiama, kad su kiekviena karta lūkesčiai, liečiantys darbo ir šeimos reikalus, tampa mažiau realūs. Vie-

Iš citrinų gaminkime limonadą!

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

na knyga net teigia, kad šių dienų Amerikos jaunimas yra daugiau savimi pasitikintis, bet tuo pačiu labiau nelaimingas nei bet kada anksčiau. Su laiku darbo svarba sumažėjo, užleisdama vietą pramogoms ir kitiems laisvalaikio užsiėmimams. Dabartinė karta darbe turi daugiau konfliktų, nes nori mažiau dirbti. Tuo pačiu ši karta pabrėžia pinigų svarbą. Nedėkingas paradoksas – norisi daugiau pinigų, bet tuo pačiu mažiau dirbti ir turėti daugiau laisvalaikio užsiėmimų.

Žiniasklaidoje vis skelbiama, kad nuolatinė įtampa tampa viešosios sveikatos problema, net krizė. Įtampa paliečia ir vaikus. Jiems dažniau skauda galvą ir pilvą, jie dažniau kenčia nuo nemigos. Atsavoris taip pat gali būti įtampos priežastimi ar jos rezultatu. Įdomu, kad amerikiečiai dėl nesugebėjimo sveikiau ir ramiau gyventi kaltina valingumo stoką. Vienoje apklausoje 70 proc. teigė, kad jie norėtų vystyti sveikos mitybos ir kūno kultūros įpročius. Tačiau tokiems skersai kelio atsistoja „geranoriai“, skubėdami paaiškinti, kad šių dienų visuomenėje valingumui likę mažai vietos. Skubama teisintis ir kitus teisinti, kad prieš vėją nepapūsi, nes sunku atsispirti maisto reklamoms bei įsisėnėjusiems valgymo įpročiams.

Vienoje plačioje apklausoje, pakartotoje ketverius metus iš eilės, atsakovai buvo paprašyti pasakyti, kas jiems sukelia įtampą. Pagal gautus atsakymus, dažniausiai tai: pinigai, darbas, ekonomika, atsakomybė šeimai, asmeniniai santykiai, rūpestis savo sveikata, būsto kaina, darbo pastovumas, šeimos sveikatos padėtis ir asmeninis saugumas. Tie patys atsakovai buvo paprašyti nusakyti, kokius fi-

zinius simptomus sukelia jų išgyvenama įtampa. Pirmoje vietoje atsidadė irzlumas ir pyktis. Po to sekė nuovargis, nerimas, galvos skausmai, depresija, skrandžio bėdos, apetito pasikeitimas ir t. t. Tačiau 2010 m. apklausoje 24 proc. atsakovų neturėjo ar neprisipažino turintys fizinių įtampos požymių.

Minutei atsiribokime nuo įtampos neigiamybių aptarimo ir viltingai pažvelkime į kitas galimybes. Į talką rei-

kia kvieisti prof. Salvatore R. Maddi, pernai gavusį aukso medalį už šio gyvenimo pasiekimus psichologijoje ir visuomenės gerovės plėtroje. Apdovanojimą jam suteikė Amerikos psichologų sąjunga. Daugiau kaip 30 metų jis tyrinėjo įtampos suteikiamas galimybes augimui ir tobulėjimui – ne tik jos neigiamą įtaką žmonių nuotakai bei sveikatai. Profesorius įsitikinęs, kad yra labai svarbu būti drąsiu, – neužtenka tik norėti būti laimingu.

Prof. Maddi tėvai, praktiškai bemoksliai atvykę iš Sicilijos į New Yorką, įsidarbino prastame rajone. Buvo mažai vilties, kad jo paties gyvenimas bus geresnis, bet tėvų skatinamas jis siekė mokslo. Daug vėliau Maddi jau puoselėjo mintį, kad įtampa yra neišvengiam, nes tai – gyvenimo pokyčiai. Reikia atrasti būdus ją pasukti teigiama kryptimi. Su laiku jis įsteigė „Hardiness Institute“, kur jo auklėtiniai mokomi ne tik išlaikyti įtampą, bet ir pakilti aukščiau jos. Baigę kursų jaunuoliai pagerino savo pažymių vidurkį ir išmoko susidoroti su įtampa, bet ir numatyti sėkmingus sprendimus savo gyvenime. Tai tarsi vaistai prieš nežabotą įtampą bau-

Mano kaime senoliai sakydavo, kad kaip pasiklosi, taip išmiegosi. Be abejo, tokiai liaudies išminčiai pritartų ir minėtas aukso medalio laureatas. Jo tėvų gimtinėje turbūt buvo kitas panašus posakis, teigęs, kad jeigu gyvenimas duoda citrinų, reikia išmokti iš jų pasigaminti limonadą. Mano žmona, pabaigusi šios skilties korektūrą, prisiminė kitą šių laikų posakį – jei gyvenimas duoda citrinų, susirask ir tekilos (ispaniškai – „tequila“) su druska. Į sveikatą!

Išrinkti geriausi 2013 metų Lietuvos darbdaviai

Pirklių namuose apdovanoti 2013 m. geriausi darbdaviai Lietuvoje.

Dainiaus Labučio (ELTA) nuotr.

Spalio 8 dieną iškilmingo renginio „Best Employers Awards“ metu paskelbti ir apdovanoti 2013 metų geriausi Lietuvos darbdaviai. Jais tapo „Lietuvos draudimas“, „Danske Bank“ ir „Roche Baltic Pharmaceuticals“.

„Geriausio darbdavio rinkimai – puikus pavyzdys, kaip darbuotojai gali lemti įmonės reputaciją, žinomumą ir populiarumą rinkoje. „Best Employers“ tyrimo respondentų krintinę masę sudaro būtent įmonių darbuotojai, kurie vertina darbdavio veiklos kultūrą, požiūrį į darbuotoją, patikimumą, darbo sąlygas. Šis tyrimas suteikia galimybę darbdaviams pažvelgti į savo veiklą iš darbuotojų perspektyvos, identifikuoti tobulintinus elementus, semtis patirties iš geriausias sąlygas darbuotojams siūlančių kompanijų, didinant darbuotojų išitraukimą, kelti įmonės konkurencingumą. Tai ypač aktualu šiuo metu, kai atsigaunant rinkoms konkurencija dėl darbuotojų auga“, – sakė „Best Employers“ tyrimą atliekančios verslo konsultacijų ir mokymų įmonės „OVC Consulting“ direktorius Paulius Avižinis. „OVC Consulting“ yra asocijuota „AON Hewitt“ aljanso narė. „Best Employers“ tyrimas jau kelis dešimt-

„OVC Consulting“ direktorius Paulius Avižinis.

lygi. Reitinguojant kompanijas lemiamos reikšmės turi darbuotojų išitraukimo indeksas. Aukščiausius indeksus Baltijos šalyse šių metų tyrime pasiekė trys kompanijos.

2012 metais „Best Employer“ titulu apdovantos kompanijos „Lietuvos draudimas“, „Tele2“, „Adform Lithuania“, „Philip Morris Baltic“, „Sanoft-aventis Lietuva“ ir „Roche Lietuva“. Praėjusiais metais „Lietuvos draudimas“ ir „Adform Lietuva“ pripažinti geriausiais darbdaviais ir Rytų bei Centrinės Europos regione.

BNS

Lietuvos banko vadovas lankosi Washingtone

Lietuvos banko valdybos pirmininkas Vitas Vasiliauskas spalio 10–12 d. Washingtone dalyvaus Tarptautinio valiutos fondo (TVF) ir Pasaulio banko (PB) metiniuose susitikimuose, kuriuose bus aptariami pasaulio ekonominės plėtros, finansų sektoriaus stabilumo ir TVF politikos klausimai.

„Tarptautinė aplinka keičiasi, tačiau viešųjų finansų tvarumas, finansų sektoriaus pertvarka ir ūkio konkurencingumas turi likti prioritetais, – prieš išvykdamas sakė V. Vasiliauskas. – Pasaulio ekonomikoje ryškėja nauji pažėdžiamumo židiniai – lėtėja iki šiol sparčiai augusių kylančios ekonomikos šalių ūkio plėtra, susiduriama su kapitalo srautų svyravimais“.

Pasak Lietuvos banko valdybos pirmininko, tai tik dar labiau sustiprina poreikį siekti tolesnės pažangos sprendžiant viešųjų finansų tvarumo, finansų sektoriaus pertvarkos ir ekonomikos konkurencingumo klausimus.

Lietuvos banko vadovas taip pat pažymėjo, kad kol kas augimo pagrindas išsivysčiusiose šalyse nėra pakankamai tvirtas, tačiau po teigiamų ūkio raidos pokyčių turės būti laipsniškai normalizuojamos pinigų politikos sąlygos.

Lietuvos banko delegacijos nariai, kaip ES pirmininkaujančios šalies atstovai, Washingtone taip pat dalyvaus įtakingiausių pasaulio valstybių dvidešimtuko (G20) susitikimuose. Jų metu ketinama aptarti pasaulio finansų sektoriaus, šalių atstovavimo TVF, valstybių skolų suvaldymo ir kitus klausimus.

Lietuvos banko inf.

RYTYS

Rytys – rytinis, iš rytų pučiantis vėjas. Puslapis „Rytys“ pristato JAV lietuvių naujienas iš rytų pakrantės valstijų.

Redaktorė Vaida Lowell • El. paštas: draugas.east.coast@gmail.com

Visą rugsėjį Philadelphijos lietuviai nekantriai laukė 22-os dienos, kai vietinės parapijos likimas pakibo ant plauko. Šios savaitės „Rytyje“ rasite ne tik atsakymą apie tai, kaip pavyko susitikimas su parapijoje apsilankiusiu vyskupu John J. McIntyre, bet ir Vinco Krėvės lituanistinės mokyklos pasakojimą, kodėl vietiniams lietuviams taip svarbu išsaugoti Šv. Andriejaus lietuvišką parapiją, bei kaip kiti Philadelphijos lietuviai visą spalio mėnesį gali prisidėti prie šios iniciatyvos.

Praėjusį savaitgalį buvo minima tarptautinė Mokytojo diena. Ta proga siūlome paskaityti žaismingą straipsnį apie Baltimore lietuvių po daugelio metų savanoriškai sugrįžusius į mokyklą ne tik „pasimokyti“, bet ir pašmaikštauti, mokyklines tradicijas prisiminti ir smagiai praleisti laiką.

Baltimore, MD

Nepabūgę sugrįžti į mokyklą sprendė logines užduotis ir pokštavo

Norėdami atsakyti į klausimus, kaip ir tikroje mokykloje, mokiniai turėjo pakelti ranką. Baltimore's Lietuvių namų archyvo nuotraukos

Mokiniai iškrėtė juoką – mokytojui nematant ant nugaros priklijavo juokingą paveikslėlį.

Tamsta mokytojas Arūnas Rekštys ruošėsi pamokoms.

Ir visai nesvarbu prieš kiek metų baigėte mokyklą! Nesvarbu, kiek jums metų, ar 21-eri, ar 91-eri... Šiandien vėl visi atsisisėmė į mokyklos suolą ir prisiminsime senus gerus laikus!”, – rugsėjo 28-ąją Baltimore Lietuvių namai kvietė į renginį „Prisimenant lietuvišką mokyklą”.

Išsigandę – pabėgo iš pamokų

Idėja suorganizuoti žaismingą renginį kilo Daivai Mėlingytei-Gavrilčikas, Baltimore's Lietuvių namų vadovei. Ji juokavo, kad į vakarėlį mokinių negausiai susirinko, nes tikriausiai kai kurie išsigando egzamino apie Lietuvą ir nusprendė „pabėgti iš pamokų”.

Susirinkusieji iš dėžutės traukė patikusios spalvos popieriaus lapelius, ant kurių buvo užrašyti klasės pavadinimai. Taip buvo suformuotos keturios klasės: 13a, 13b, 13c, 13d, o jų dalyviai buvo kviečiami sėsti prie atskirų stalų. Kiekvienoje klasėje dalyvavo po 6–8 mokinius. Mokinių amžius buvo įvairus, nuo 21 metų iki 60 metų ir daugiau.

Už neklausymą – pašalinimas iš mokyklos

Prieš prasidedant pamokoms, visiems mokiniams buvo išdalintos mokyklos taisyklės, paaiškinančios, kaip elgtis mokykloje bei klasėje. Už jų nesilaikymą grėsė nuobaudos nuo išėjimo iki pašalinimo iš mokyklos. Mergaitės, neišgirdusios skambučio į pamokas, vis dar šokinėjo per gumytę ir už vėlavimą nusipelnė mokytojo rūstybės.

Komisijos komanda, kurią sudarė tamsta mokytojas Arūnas, pavaduotoja Rita ir pavaduotojos padėjėja Daiva, sprendė, kuri komanda greičiau pakėlė ranką ir turi pirmumo teisę atsakinėti, taip pat žymėjo komandų atsakymus. Prieš prasidedant pamokoms buvo surinkti mobilieji telefonai, kad mokiniams nekiltų pagunda pamokų metu atsakymų ieškoti „Google”.

Lietuvos istorija, literatūra ir geografija – žinioms pasitikrinti

Pirmoji pamokų dalis kvietė krinti humanitarinius mokslus. Mokiniai, kaip ir dera mokykloje, prieš atsakydami turėjo kelti rankas. Šešiasdešimt klausimų buvo skirti patikrinti Lietuvos istorijos, literatū-

ros ir geografijos žinias. Į kai kuriuos mokiniai atsakė labai lengvai, o kai kuriuos organizatoriams teko palengvinti, pateikiant galimus atsakymo variantus.

Užsitraukė direktoriaus rūstybę

Po pirmosios pamokos vyko ilgoji pietų pertrauka. Budėti valgykloje buvo paskirta 13b klasė. Mokiniai buvo atsakingi už tvarką, švarą ir tuščių indų surinkimą. Pietums „virėja” pagamino skanių žemaitiškų blynų, taip pat varškės spurgų, visai kaip mokykloje!

Po ilgosios pertraukos skambutis vėl kvietė į pamokas. Pasitaikė ir nedrausmingų mokinių juokų. Kažkuris išdykėlis per ilgąją pertrauką nepastebėtas įsmuko į klasę ir mokytojui ant nugaros užklijavo juokingą paveiksluką. Tai pastebėjo į klasę netikėtai atėjęs direktorius Kęstas. Mokytojas ne juokais įsiuto ir pažadėjo mokiniams, kad ši pamoka jiems nebus lengva. Tačiau mokyklos direktoriaus apsilankymas buvo visai ne šiuo tikslu. Pasirodo, jis pastebėjo, kad per pertrauką mokinė Rasa rūkė mokyklos teritorijoje, todėl pakvietė ją eiti į direktoriaus kabinetą rašyti pasiaiškinimą.

Pamokų metu berniukai tampė mergaitėms už kasų ir dėl to vienas mokinyš buvo nubaustas – pastatytas į kampą.

Po pamokų rinkosi į diskoteką

Nutilus audroms, prasidėjo rimta pamoka. Mokiniai sprendė įvairias loginio mąstymo užduotis: skaičiavo kvadratus ir trikampių, dėjo degtukus ir monetas, analizavo laikrodžio

ciferblatą. Klasės atstovai buvo kviečiami prie lentos parašyti ar nubraižyti atsakymą ir jį paaiškinti kitoms klasėms. Toliau laukė ne ką lengvesnis mįslių etapas, tad ir vėl galvelės teko pasukti.

Pamokoms pasibaigus ir suskaičiavus teisingus atsakymus, nugalėtoja paskelbta 13c klasė – jauniausia iš visų dalyvių. Kadangi aktyviai dalyvavo visų klasių mokiniai, visiems buvo įteikti LHA (Lietuvių namų) mokyklos baigimo atestatai bei mažytė mokyklinė dovanėlė.

Pasibaigus pamokoms, visi su didžiausiu džiaugsmu bėgo į šokių aikštelę, kur vyko mokyklos diskoteka „Žiburėlis”. Šoko visi – ir mokytojai, ir direktorius, ir mokiniai!

Daiva Mėlingytė-Gavrilčikas
Baltimore Lietuvių namų vadovė

Klasės draugai atidžiai sprendė logines užduotis.

Philadelphia, PA

Svarbiose šv. Mišiose – gausus būrys tikinčiųjų

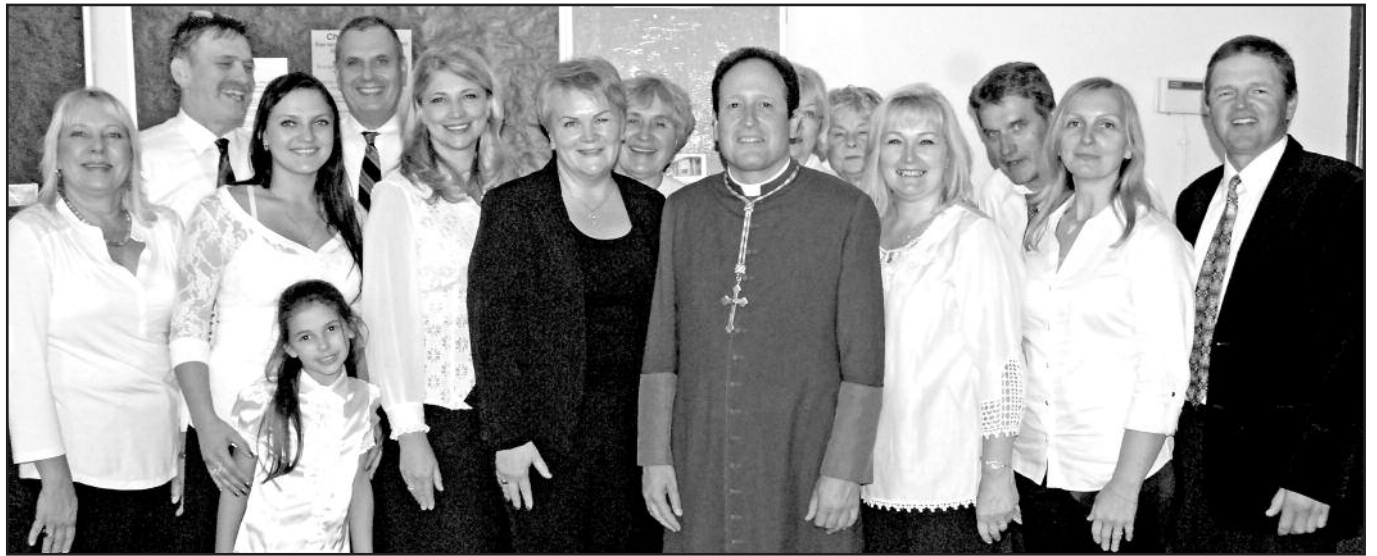
Philadelphia Šv. Andriejaus parapija rugsėjo 22 dienos laukė su nerimu – ši diena vietinei bendruomenei buvo itin svarbi. Šv. Andriejaus bažnyčioje lankėsi Philadelphia arkidiecezijos vyskupas John J. McIntyre. Pagal susirinkusiųjų maldininkų aktyvumą buvo sprendžiamas parapijos likimas.

Anot Teresės Gečienės, vyskupo apsilankymas buvo labai sėkmingas. Į vietinės bendruomenės kvietimą aktyviai dalyvauti šv. Mišiose atsiliepė gausus maldininkų būrys. Jei paprastai sekmadieniais į šv. Mišias susirenka apie 50–60 žmonių, o vasarą – dar mažiau, rugsėjo 22 d. vyskupo aukojamų šv. Mišių klausėsi 339 žmonės.

Šv. Mišiose dalyvavo daug jaunų šeimų. Garbės konsulės Kristos Bard ir Vinco Krėvės lituanistinės mokyklos vedėjos Irinos Brusokienės iniciatyva buvo pakviesti vaikučiai iš Elizabeth, New Jersey ir iš Centrinės New Jersey LB. Vaikai ne tik klausėsi šv. Mišių, bet tą pačią popietę dar ir apsilankė vaikiškų knygelių parodoje. Elizabeth vaikų choras „Varpelis“, vadovaujamas Birutės Mockienės, bažnyčioje sugiedojo giesmę, o Centrinės New Jersey vaikų ansamblis „Spindulėlis“, vadovaujamas Violetos Kundrotienės, atliko programėlę knygų iliustracijų parodoje.

Philadelphijos LB atstovai skatina maldininkus ir toliau aktyviai dalyvauti sekmadienio šv. Mišiose. Spalio mėnesį kiekvieną sekmadienį visose Philadelphijos arkivyskupijos parapijose bus skaičiuojami žmonės, dalyvaujantys sekmadienio šv. Mišiose, o šie skaičiai bus pranešami arkivyskupijai.

„Draugo“ ir Philadelphijos LB info

Po šv. Mišių vyskupas bendravo su Philadelphijos choro „Laisvė“ nariais.

Rimo Gedeikos nuotraukos

Tikintieji gausiai rinkosi į rugsėjo 22-osios dienos šv. Mišias.

Philadelphijos LB narė Danutė Gedeikienė vyskupui John J. McIntyre įteikė iš Lietuvos atvežtą rūpintojėlį – dovaną nuo Andriejaus parapijos tikinčiųjų.

Vinco Krėvės mokykloje prasideda darbymetis

Vinco Krėvės lituanistinės mokyklos (Pennsylvania) klases pripildė per vasarą pailsėję ir darbingai nusiteikę jaunieji lietuviško žodžio mylėtojai. Džiaugiamės, kad šiemet mūsų mokinių grupė dar labiau padidėjo. Mokyklą lankyti žada 29 mokiniai. Jiems mokintis padės mokyklos vedėja Irina Brusokienė, 7 mokytojai ir mokytojų padėjėjai. Darbingam tėvų komitetui vadovaus Kristina Antanavičienė. Rugsėjo 8-ąją pamokas pradėjome atvirų durų diena. Ne tik vaikai, bet ir tėveliai galėjo apžiūrėti klases, mokyklą, susipažinti su mokytojais ir su mokymo programa.

O rugsėjo 22-ąją ne tik mokėmės, bet ir dalyvavome Philadelphijos vyskupo John J. McIntyre laikomose šv. Mišiose. Jis lankėsi mūsų parapijoje, norėdamas įsitikinti, ar tikrai Philadelphijoje dar yra lietuvių, kuriems reikalinga lietuviška parapija. Mums svarbu, kad Šv. Andriejaus lietuviška parapija neužsidarytų, nes ji yra mūsų visos (ne tik tikinčiųjų) bendruomenės siela. Šioje parapijoje ne tik lietuviškai meldžiamasi, bet bažnyčios patalpose yra mūsų lituanistinė mokykla, kurioje mokomės lietuviško žodžio, mokomės apie Lietuvos istoriją, susipažįstame su Lietuvos šviesuoliais. Parapijos salėje po šv. Mišių susirenka žmonės pabendrauti. Čia gimsta naujos idėjos, vyksta įvairūs renginiai, žmonės mokosi lietuviškų dainų ir lietuviškų šokių, čia pirmiausiai užsuka svečiai iš Lietuvos, ieškodami savo tautiečių. Dėka mūsų tautiečių iš kaimyninių Elizabeth ir Jackson apylinkių, mes galėjome pripildyti didžiulę bažnyčią. Bet visiems maloniausia buvo matyti daug jaunų veidų, girdėti jų balselius šv. Mišių metu. Jeigu parapi-

Jaunieji mokinukai ruošiasi darbingiems mokslo metams.

V. Krėvės mokyklos archyvo nuotr.

joje yra daug vaikų, tai svarbiausias požymis, kad lietuviška bendruomenė ir parapija turi gražią ateitį.

Pasivažiinę skubėjome į Philadelphijoje veikiančią lietuviškų vaikiškų knygų iliustracijų parodą. Ten mus linksmo vaikų liaudies muzikos grupė iš Jackson, NJ, „Spindulėlis“, kuriuos lietuviškos muzikos paslapčių moko muzikos mokytoja Violeta Kundrotienė. Lietuviška liaudies muzika ir iš iliustracijų žvelgiantys pasakų herojai

nukėlė mus visus ne tik į Lietuvą, bet ir į paslaptingiausių pasakų pasaulį. Ačiū visiems, kurie suorganizavo tokią nuostabią popietę.

Mokslo metai prasidėjo. Mokyklos renginių planas vos telpa kalendoriaus lapuose. Mūsų visų laukia labai įdomūs, darbingi ir linksmi mokslo metai.

Irina Brusokienė

V. Krėvės lituanistinės mokyklos direktorė

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė Aušra Jasaitytė Petry • 8830 Magnolia Court • Orland Park, IL 60462 • El. paštas: ausra67@sbcbglobal.net

Prityrusieji skautai-4

2013 m. Jubiliejinėje stovykloje „Viltis“

Knygnešių skiltis (iš k.): Tomas Keveža, Paulius Putrimas, Mantas Motekaitis, Vincas Hoffman, Vilmantas Stankus, Linas Labanauskas.

Kanados Karališkos Žirgų Policijos skiltis (iš k.): Martynas Širvinskas, Džiugas Nausėdas, Vytis Belzer, Mitchell Kiliulis, Aidas Šlapšys, Lukas Janowicz.

V.S. FIL. DONATAS RAMANAUSKAS

Ketvirtadienis, rugpjūčio 15 d.

Po pusryčių visa stovykla ėjo į šv. Mišias, kurias laikė kun. Antanas Saulaitis, SJ. Mišių tema – Žolinės.

Po Mišių – retas įvykis – nebuvo programos. Prityrusieji skautai turėjo truputį laiko sutvarkyti pastovyklę, pailsėti. Po pietų buvo užbaigta Oro skautų programa. Visi dalyviai dar kartą turėjo aplankyti visas stotis, kad būtų patikrintos jų išmoktos žinios.

Vakarinė programa – visų stovyklautojų labai laukiamas vakaras – šokiai. Iš Clevelando atvyko Marius Juodišius su DJ aparatūra, o muziką parinko jo pakviesti didžėjai. Muzika buvo įvairi – ir lietuviška, ir amerikietiška. Visi labai energingai šoko, niekas nesėdėjo. Buvo smagu.

Penktadienis, rugpjūčio 16 d.

Šiandieną visi prityrusieji skautai ir skautės bei jų vadovai (iš Lietuvos ir Anglijos), keliavo į Kent State universiteto oro uostą. Ten brolis Tomas Dundzila iš anksto su universiteto instruktoriais ir administracija suorganizavo penkias stotis, tarp jų: skraidymo treniruoklių (flight Simulator), skrydžių kontrolės (control tower Simulator) ir kt.

Visi papietavome didžiuliame lėktuvams laikyti pritaikytame pastate („hangar“), o popiet apėjo likusias stotis. Kai visi sugrįžo į „hangar“, buvo prarastas masinis Oro skautų įžodis: daugiau kaip 70 skautų gavo sparnus ir dangaus mėlynumo kaklaraiščius. Tikrai buvo išpūdinga. Didelis skautiškas ačiū broliui Tomui Dundzilai už taip gražiai suorganizuotą ir prarastą programą.

Po to visi grįžome į Camp Manatoc vakarienei. Paskutinis vakaras stovykloje. Paskutinis bendras laužas. Paskutinės dainos ir pasirodymai. Smagu ir liūdna vienu metu. Ypatingą išpūdį padarė brolis Aleksas Vilkas, stovyklos dainos kompozitorius, atlikęs stovyklos dainą, pats pritardamas gitara.

Šeštadienis, rugpjūčio 17 d.

Stovyklos uždarymas. Paskutinį sykį žygiavome į pusryčius dainuodami „Ąžuolėlio šakos linko“ – tai buvo neoficialus prityrusiųjų skautų maršas, kurį turbūt girdėjo visa Jubiliejinė stovykla.

Po pusryčių baigėme ruošti kelionei į namus. Bostono autobusas iškeliavo pirmas, o Toronto – apie 1 val. p. p. Tėveliai, atvažiuavę pasiimti savo skautų, taip pat išvyko. Pastovyklėje tapo tuščia ir tyku. Liūdna.

Iki pasimatymo!

Pabaiga

**Spalio 20 d.,
sekmadienį, 11 val. r.
Švč. Mergelės
Marijos Gimimo
bažnyčioje**

bus aukojamos šv. Mišios už mirusiuosius. Po Mišių visus kviečiame į Šv. Kazimiero ir Lietuvių Tautinės kapines aplankyti savo artimųjų kapus.

Prityrusių skautų pastovyklės „Varpas“ stovyklautojai.

Paskutinė dr. K. Bobelio kelionė Čikagoje

Amžinam poilsiui jis atgulė Lietuvių Tautinėse kapinėse

EDVARDAS ŠULAITIS

Daug metų Čikagoje bei jos apylinkėse gyveno visuomenės ir politikos veikėjas dr. Kazys Bobelis, vėliau išikūręs St. Petersburge, Floridoje. Jis iškeliavo amžinybėn rugsėjo 30 d., sulaukęs 90 metų amžiaus.

K. Bobelis vienas žymiausių Amerikos lietuvių veikėjų, ilgus metus dirbęs Lietuvos Respublikos Seime, į Amerikos lietuvių sostinę Čikagą jau paskutinį kartą buvo atvežtas spalio 5 d. mediniame karste ir pašarvotas Petkaus laidojimo koplyčioje Lemonte.

Čia vakare buvo surengtas atsisveikinimas su velioniu. Kun. Antanui Saulaičiui, SJ sukalbėjus maldas prabilo Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas. Po įžanginės kalbos jis perskaitė Lietuvos vadovų užuojautos žodžius, netekus vieno iš pagrindinių išeivijos lietuvių veikėjo.

Prasmingi Lietuvos Respublikos Prezidentės D. Grybauskaitės žodžiai

„Kazys Bobelis pasižymėjo išskirtiniu aktyvumu išeivijoje. Keletą kadencijų dirbdamas Lietuvos Seime jis pelnė Lietuvos žmonių pagarbą bei pasitikėjimą. Politikas ne tik energingai kūrė ir puoselėjo tarptautinius ryšius bei diplomatiją Nepriklausomybę atgavusioje Lietuvoje, bet ir visuomet išklausydavo ir išgirdavo paprastų žmonių problemas. Kazys Bobelis mūsų atmintyje išliks kaip energingas, patriotiškas ir nuoširdus žmogus“, – ilgesnėje kalboje pabrėžė Prezidentė.

Gen. konsulas perskaitė ir daugiau Lietuvos veikėjų užuojautos pareiškimų, tarp jų – ministro pirmininko Algirdo Butkevičiaus, kuriame jis pabrėžė K. Bobelio indėlį, siekiant Lietuvos laisvės:

„Netekome vieno iškiliausių Lietuvos politikų, gyvenimą paskyrusių kovai už savo šalies laisvę ir jos žmonių gerovę. Šviesaus atminimo Kazio Bobelio indėlis Lietuvos laisvės byloje, rūpestis valstybe ilgus metus dirbant Seime, išliko visų Jį pažinojusių ir su Juo dirbusiųjų atmintyje.“

Savo prasmingus žodžius A. Butkevičius baigė teigimu: „Reiškiu nuoširdžią ir gilią užuojautą velionio artimiesiems, kolegoms, bendraminčiams. Pagarba ir dėkingumas telydi Kazio Bobelio atminimą.“

Kalbėjo V. Mažeika ir adv. S. Kuprys

Baigus kalbėti gen. konsului M. Gudynui, su velioniu atsisveikino ir du čikagiečiai: Amerikos lietuvių tautinės sąjungos atstovas Vaclovas Mažeika ir Amerikos lietuvių tarybos vardu kalbėjęs jos pirmininkas Saulius Kuprys.

Pirmasis savo ilgoje kalboje palietė nemažą velionio gyvenimo faktų, iškėlė jo nuopelnus įvairiose srityse. S. Kuprys kalbėjo trumpiau, ir čia pateikiame ištrauką iš jo atsisveikinimo:

„Dr. Bobelis išeivijoje buvo svarbi lietuviškos veiklos atrama. Dr. Bobelis aktyviai dirbo ALT’e – Amerikos lietuvių taryboje, kuri sėkmingai apjungė išeivijos patriotines organiza-

cijas. Po to, kai 1940 metais ALT’o veikla buvo atnaujinta, jis buvo ketvirtuoju jos pirmininku, o vėliau buvo paskelbtas garbės pirmininku. Atstovavo Lietuvai tarptautiniu mastu tada, kai Lietuva pati negalėjo savęs apginti. Jam teko susitikti su JAV prezidentais, jis dažnai lankydavosi Senate, Kongrese, informuodavo apie padėtį Lietuvoje. Ryžtingai veikė, kad Lietuvos byla nebūtų užmiršta.

ALT’as iš JAV Prezidento Roosevelt buvo išgavęs išipareigojimą, kad JAV valstybė Lietuvos okupacijos nepripažins. Ta nepripažinimo politika išsilaikė iki pat galo – kol buvo atkurta Lietuvos nepriklausomybė. Dr. Bobelio ir jo bendražygių dėka tas Lietuvos laisvės vilties švyturys buvo išlaikytas.

Jis paliko gilų ruožą mūsų visuomeninėje veikloje. Atkaklus tikslo siekėjas ir lietuviškos garbės gynėjas. Jo darbai ir auka, siekiant Lietuvai laisvės ir nepriklausomybės prisidėjo prie šių kilnių siekių įgyvendinimo. Jis lieka mums pavyzdžiu kaip turime

kovoti už lietuviško gyvenimo vertybes ir už jas aukotis.“

Laidotuvės įvyko šeštadienį Lietuvių Tautinėse kapinėse

Šeštadienį, spalio 5 d. rytą Pal. Jurgio Matulaičio koplyčioje Lemonte už velionio sielą, kun. A. Saulaitis, SJ aukojo šv. Mišias ir pasakė pamokslą.

Po to laidotuvių procesija automobiliais patraukė Lietuvių Tautinių kapinių, Justice, IL, link, kur jo palaidoti Bobelių ir Devenių šeimos kapuose. Ten, beje, ilsisi ir vienas iš dr. K. Bobelio sūnų – Julius, miręs savo jaunystėje 1977 metais. Taip pat čia ilsisi velionio tėvas, pulkininkas Jurgis Bobelis.

Prie kapo, kur susirinko apie 80 žmonių, buvo sugiedotas Lietuvos himnas. Tada daugumas dalyvių vyko laidotuvių pietums į Willowbrook salę, Willow Springs, IL.

Įdomu, kad beveik pusę laidotuvių dalyvių buvo atvykę iš kitų miestų

(apie 40 buvo iš St. Petersburg, IL. Buvo daug jaunimo – tai dr. K. Bobelio anūakai ir proanūkiai.

Melstasi ir Lietuvoje

Tą patį šeštadienį Vileišių draugija buvo suruošė gedulingas pamaldas Šv. Mikalojaus bažnyčioje Vilniuje. Po jų kalbėjo a. a. dr. K. Bobelio draugai Saulius Sondeckis, Mindaugas Stankevičius, Jonas Karčiauskas ir kt.

Reikia pažymėti, kad Lietuvos žmonės labai vertina dr. K. Bobelio darbus Lietuvoje ir labai iškelia faktą, kad jis Seimo nario uždarbį išdalindavo neturtingiesiems bei nemokamai darydavo sudėtingas operacijas.

Mes iš savo pusės reiškiame užuojautą velionio žmonai Daliai bei kitiems artimiesiems. Teilsisi ramybėje šis didelis Lietuvos ir lietuvių tautos patriotas, nors ir ne savo tėvynėje, kurią jis labai mylėjo.

„Svarbiausias postas – Diedukas“

Tarp kalbėjusių apie dr. K. Bobelį šermenų metu spalio 5 d. buvo ir vyriausioji jo anūkė – Sofija Degesytė

Labas. Mano vardas Sofija Degesytė, aš esu viena iš daktaro Bobelio anūkių, ir esu laiminga, kad galėjau dvidešimt septynerius metus su juo praleisti.

Kaip jau esame girdę ir turbūt dar girdėsime, mano Diedukas atliko daug nuostabių darbų. Bet aš sutikau savo Dieduką tik tada, kada prasidėjo jo „antras“ gyvenimas. Tai buvo tie metai, kai jis atidavė visas savo jėgas kovai už Lietuvos laisvę, net palikdamas Ameriką ir persikeldamas į Lietuvą. Buvo daug pasiekimų per tuos lemtingus metus; dirbdamas Seime jis sutiko daug įžymybių, bet visi šie prestižiniai postai mano akyse nebuvo reikšmingi, nes, mano manymu, jo svarbiausias postas – buvo Diedukas.

Papasakoti jums visas smagias istorijas apie gyvenimą su Dieduku truktų valandų valandas, bet svarbiausias da-

„Bobelinė“ padeda išspręsti bet kokius nesutarimus.

lykas yra tai, kad jis mus išmokė apie šeimos stiprybę.

Mūsų šeima yra artima. Turiu net dvidešimt pusbrolių ir pusseserių, mes visi mylime vienas kitą ir dažnai vieni kitus aplankome. Mūsų Diedukas mus išmokė remtis vienas kitu, mylėti Lietuvą ir nuolat kovoti už jos nepriklausomybę. O taip pat – kad mūsų šeima turi visada – net per gyvenimo audras – išlikti kartu.

Norėčiau pasinaudoti šia proga ir pasidalinti su jumis dar dviem svarbiais dalykais, kurių Diedukas mane išmokė.

Pirmas: Gyvenimas yra itin smagus

Mano Diedukas galėjo būti išdykėlis. Kai metai susikaupė ir Dieduko judesiai pradėjo lėtėti, jis sėdėjo savo kėdėje, žnaibdamas visus mažus anūkus. Kitu metu jis erzino šuniuką siūlydamas maisto ir su entuziazmu stebėdamas, koks pasiryžęs tas gyvūnėlis gali būti. Jis kaskart labai apsidžiaugdavo, kai tam šuniukui pasisekdavo.

Atsimenu, kaip vienais metais, Padėkos dienai artėjant, aš šnekėjau su Dieduku apie jo chirurgijos partitį, juk man buvo įdomu mokytis iš žmogaus, kuris buvo patyręs penkiasdešimt metų chirurgijos evoliucijos! Mes dažnai varžydavomės, kas gali greičiau chirurginius mazgus surišti!!! Iš tikrųjų, maniau, kad jis neturėjo jokių galimybių laimėti. Buvau praleidusi trejus praeitus metus studijuodama mediciną, kas dieną tobulinau savo „vienos rankos rišimo“ strategiją, mano rankos jaunesnės bei mano judesiai greitesni nei jo. Beveik nuliūdau, pagalvojusi, kad jam bus gėda. Bet ką daryti? Radom siūlus, atsi-

Nukelta į 15 psl.

Dr. K. Bobelis savo garbingą 90-ties metų jubiliejų švenčia apsuptas gausaus anūkų būrio.

LIETUVA IR PASAULIS

Asmenų grupės sąsajas su VSD tirs Seimo komisija

Vilnius (Alfa.lt) – Spalio 8 d. Seimas svarstė siūlymą sudaryti laikinąją tyrimo komisiją, kuri aiškintųsi buvusio Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos (FNTT), dabartinio Seimo Antikorupcijos komisijos pirmininko Vitalijaus Gailiaus pareiškimus apie „saugumiečių gaują“ bei organizuotos asmenų grupės sąsajas su Valstybės saugumo departamentu (VSD). Seimo nutarimą pristatęs parlamentaras Povilas Urbšys pažymėjo, kad komisiją siūloma sudaryti atsižvelgiant į teismų sprendimus dėl buvusių FNTT vadovų V. Gailiaus ir V. Giržado neteisėto atleidimo. V. Gailius per teismą bando išsireikalauti, kad prokuratūra pradėtų ikiteisminį tyrimą dėl VSD neteisėtų veiksmų, atliekant operatyvinius tyrimus, bet kol kas jam nepavyksta. Galiausiai Seimas nutarė nekurti laikinosios tyrimo komisijos: už komisijos kūrimą balsavo 40 Seimo narių, 20 parlamen-

tarų nepritarė idėjai, 30 susilaikė. Sprendimas nekurti laikinosios komisijos buvo priimtas daugiausia konservatorių balsais. Idėjai kurti parlamentinę komisiją taip pat nepritarė ir keli socialdemokratų atstovai. Kitu balsavimu buvo nuspręsta Seimo nutarimą dėl laikinosios komisijos sudarymo tobulinti. Kiek vėliau dar vienu balsavimu parlamentas nutarė pavesti tyrimą atlikti Kriminalinės žvalgybos parlamentinės kontrolės komisijai. Ji tokį tyrimą galėjo atlikti ir be Seimo pavedimo. Pastovių Seimo struktūrų, kokia yra Kriminalinės žvalgybos komisija, ir laikinųjų specialiųjų Seimo komisijų įgaliojimai gerokai skiriasi: specialiosios komisijos turi žymiai didesnius įgaliojimus, melavusieji tokioms komisijoms yra baudžiami pagal Baudžiamąjį kodeksą, jos gali daryti platesnius apibendrinimus ir pan.

Reikalaujama paneigti šmeižikiškas žinias

Vilnius (ELTA) – Lietuvos radijo ir televizijos komisija kreipėsi į Latvijai priklausantį Pirmąjį Baltijos kanalą, reikalaudama paneigti melagingus, tikrovės neatitinkančius ir Lietuvos piliečius įžeidžiančius faktus apie Sausio 13-osios įvykius, kurie spalio 4 d. buvo parodyti laidoje „Žmogus ir įstatymas“. Taip pat paraginta atsiprašyti Lietuvos žmonių dėl informacijos, kuri galėjo ižeisti jų pilietinius jausmus, paminti tikėjamą tautos kovingumu už laisvę, turimomis vertybėmis ir Lietuvos valstybe. Komisija dėl šios laidos spalio 7 d. pradėjo tyrimą ir kreipėsi į Latvijos nacionalinę žiniasklaidos tarybą dėl bendradarbiavimo. Dėl Pirmojo Baltijos kanalo paskleistos šmeižikiškos

informacijos mokamos televizijos tiekėja „Cgates“ laikinai išjungė šio kanalo transliaciją. Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto narys Arvydas Anušauskas kreipėsi į Generalinę prokuratūrą, prašydamas atlikti tyrimą ir nustatyti, ar Pirmasis Baltijos kanalas tyčia nepažeidė Lietuvos įstatymų. Baudžiamojo kodekso straipsnis nurodo baudžiamąją atsakomybę už viešą pritarimą tarptautiniams nusikaltimams, SSRS ar nacistinės Vokietijos nusikaltimams Lietuvos Respublikai ar jos gyventojams, jų neigimą ar šiurkštų menkinimą. Savo ruožtu buvo kreiptasi į Ryšių reguliavimo tarnybą bei Lietuvos radijo ir televizijos komisiją dėl kanalo transliacijos sustabdymo.

Svarstys Rusijos elgesį su Lietuvos vežėjais

Strasbūras/Vilnius (ELTA) – Rusijos kliudymas Lietuvos vežėjams važiuoti per Lietuvos ir Rusijos sieną spalio 8 d. buvo svarstomas Europos Parlamente (EP), pranešė EP spaudos tarnybos lietuvių redakcija. Strasbūre prasidėjusioje Europos Parlamento plenarinėje sesijoje nutarta į darbotvarkę įtraukti šį klausimą žodžiu Europos Komisijai. Nuo rugsėjo 12 d. lietuvių automobiliai Rusijos pasienyje ypač griežtai tikrinami. Dėl tokių priemonių pasienyje susidarė didžiū-

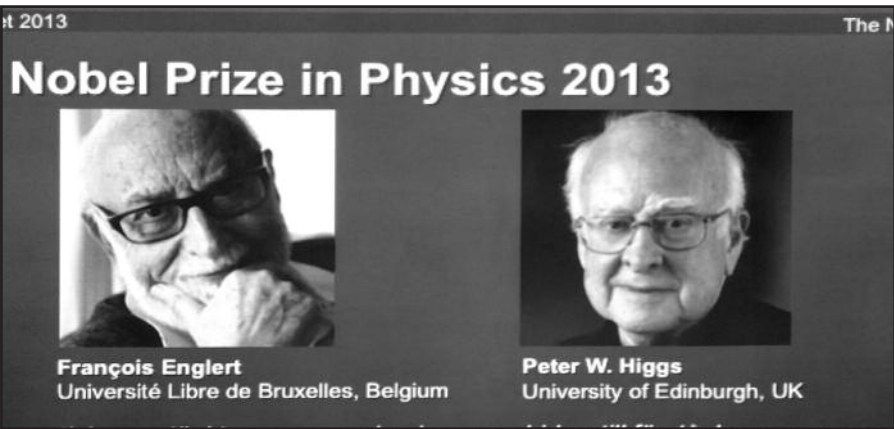
lės automobilių eilės, o tai vežėjams atnešė daug nuostolių. Prekybos ginčas tarp Lietuvos ir Rusijos matomas ES-Rusijos santykių kontekste. Lietuva su Europos Komisija svarsto keltą galimų problemos sprendimo būdų, o ieškinys Rusijai Pasaulio prekybos organizacijoje (PPO) yra tik kraštutinė galima ginčo sprendimo priemonė, teigė Užsienio reikalų ministerijos Išorinių ekonominių santykių departamento direktorė Rasa Adomaitienė.

Vilniuje – intelektinės nuosavybės konferencija

Vilnius (ELTA) – Spalio 8-9 d. Vilniuje vyko didžiausias Baltijos šalyse intelektinės nuosavybės klausimams skirtas renginys-konferencija „Intelektinės nuosavybės apsauga ES: iššūkiai, pavojai ir perspektyvos“. Konferencijos metu nagrinėtos šiuolaikinės intelektinės nuosavybės apsaugos aktualijos, Europos Sąjungos (ES) prekių ženklų reformos klausimai, bendro galiojimo Europos patentų sistema bei bendras patentų teismas. Konferencijoje taip pat buvo pristatyti dar mažai žinomi intelektinės nuosa-

vybės teisių gynimo būdai, intelektinės nuosavybės ginčų procedūros pagal tarptautinio arbitražo ir tarpininkavimo taisykles ir Europos Komisijos (EK) užsakymu atlikta studija dėl komercinių paslapčių. Pasak Europos patentų tarnybos (EPT) prezidento Benoît Battisteli, konferencijos metu buvo siekiama paspartinti bendros patentų sistemos sukūrimą. Verslo atstovai taip pat pristatė su intelektinės nuosavybės apsauga susijusius gerosios praktikos pavyzdžius. Į renginį atvyko daugiau kaip 200 dalyvių.

Paskirtos 2013 m. Nobelio medicinos ir fizikos premijos

2013 m. Nobelio fizikos premijos laureatai.

ELTA nuotr.

Stokholmas (BNS) – 2013 metų Nobelio medicinos premija skirta amerikiečiams James E. Rotman, Randy W. Schekman ir vokiečiui Thomas C. Südhof už „mechanizmų, reguliuojančių vezikulinį transportą, tyrimus. Jie padeda suprasti, kaip baltymai ir kitos medžiagos yra pernešamos ląstelių viduje. Medžiagų pernešimo ląstelių viduje ir išorėje tyrimai buvo svarbūs pastangoms perprasti ir išgydyti kai kurias ligas, įskaitant neurologinius ir imunologinius sutrikimus, taip pat cukrinį dia-

betą. Kiekviena ląstelė panaši į fabriką, kuriame gaminamos ir transportuojamos molekulės. Trys šių metų Nobelio premijos laureatai „atrado molekulinius principus, kurie nustato, kaip šie kroviniai ląstelėje pristatomi į reikiamą vietą reikiamu laiku“. 2013 m. Nobelio fizikos premija skirta Belgijos fizikui Francois Englert ir Didžiosios Britanijos fizikos teoretikui Peter W. Higgs už „dieviškosios dalelės“ – Higgso bozono, paaiškinančios masės egzistavimą, atradimą. Ji užpildo visą visatą.

Britanija atnaujina ryšius su Iranu

Londonas (BNS) – Didžiosios Britanijos užsienio reikalų sekretorius William Hague spalio 8 d. pareiškė, kad Britanija ir Iranas pradėjo derybas, kurios gali privesti iki ambasadų, uždarytų nutrukus diplomatiniams ryšiams tarp šalių 2011 m., atidarymo. Kalbėdamas apie daug ginčų sukėlusią Irano branduolinę programą W. Hague sakė, kad Teheranas turės padaryti esminių pakeitimų šioje prog-

ramoje, jeigu nori, kad Vakarai sušvelnintų sankcijas ir pridūrė, jog Britanijos ir Irano santykių ateitis priklausys nuo konkrečių veiksmų. Iranas toliau nepaiso šešių JT Saugumo Tarybos rezoliucijų ir montuoja naujas centrifugas savo branduoliniuose objektuose. „Jei nebus esminių pokyčių tokioje politikoje, mes ir toliau palaikysime griežtas sankcijas“, – pažymėjo jis.

Kompanija „Chevron“ traukiasi iš konkurso

Vilnius (BNS) – Amerikiečių kompanija „Chevron“ Vyriausybei pranešė, jog traukiasi iš konkurso dėl Angliavandenilių išteklių naudojimo, tačiau lieka Lietuvoje ir tęs iki šiol vykdytą veiklą. „Tokį sprendimą kompanija priėmė matydamą, jog angliavandenilių gavybai Lietuvoje nebaigta formuoti įstatyminė bazė“, – teigia premjeras Algirdas Butkevičius. Kompanijos atstovai irgi patvirtino, kad nebėtės derybų dėl sutarties pasirašymo darbų licencijai Šilutės-Tauragės plote gauti. Pasak Vyriausybės vadovo, kompanija dalyvavo Lietuvos paskelbtame tarptautiniame angliavandenilių išteklių naudojimo

konkurse vadovaudamasi konkurso sąlygomis ir tuometine teisine bei reguliacine aplinka. Tačiau, pasak A. Butkevičiaus, per tą laiką buvo priimti ir, svarbiausia, vis dar svarstomi daugiau nei 25 svarbūs teisės aktai. Kompanijos „Chevron“ nuomone, teisės aktų pakeitimai turi įtakos planams ir keičia galimybes. „Apgailėtaujame dėl tokio kompanijos pasirinkimo, tačiau suprantame, jog jie turi tokią teisę, nes Seime vis dar svarstomi įvairūs teisės aktai, kurie turi įtakos angliavandenilių naudojimui mūsų šalyje“ – sakė Lietuvos Vyriausybės vadovas.

Afganistano Prezidentas kritikuoja NATO

Kabulas (BNS) – Afganistano Prezidentas Hamid Karzai griežtai sukritikavo NATO, jog karinės operacijos dešimtmetis jo šalyje neatnešė taikos. Pasak jo, žvelgiant iš saugumo pozicijų, visa NATO operacija sukėlė Afganistano žmonėms labai daug kančių, tačiau nieko nepasiekė, nes Afganistanas ir toliau išlieka nestabili ir nesaugi valstybė. Prezidentas įsitikinęs, kad didžiausia NATO klaida, jog jie pernelyg susitelkė ties sukilėlių paieška Afganistano kaimuose, o ne skyrė visą dėmesį talibų grupuočių,

veikiančių iš Pakistano, sunaikinimui. H. Karzai savo poste bus dar pusę metų, po to vyks nauji prezidento rinkimai. Per tą pusmetį jis pasiryžęs visą dėmesį skirti taikos ir stabilumo Afganistane užtikrinimui. Jis neatmetė galimybės, jog dėl to teks tartis ir su talibais, su kuriais dabar vyksta aktyvios derybos. H. Karzai nemano, kad talibų sugrįžimas į vyriausybės struktūras sugriautų visus pastarųjų metų pasiekimus kovoje už moterų teises. Pasak jo, kalbos apie teises beprasmsės, jei nebus taikos.

VERSLO NAUJIENOS

Lietuvos biotechnologų viešnagė JAV

2013 m. rugsėjo 15–20 dienomis Lietuvos mokslininkų, mokslo ir tyrimų institutų darbuotojų, aukštųjų mokyklų atstovų, verslininkų delegacija lankėsi Bostono mokslo ir tyrimų institute, aptarė investicijų galimybes, mokslo ir verslo bendradarbiavimą. Lietuvos gyvybės mokslų įmonių, mokslo įstaigų ir organizacijų atstovų išvyka į Massachusetts valstijos sostinę surengta aktyviai bendradarbiaujant įstaigai „Versli Lietuva“, Massachusetts biotechnologijų tarybai (MassBio) ir Lietuvos Respublikos ambasada Jungtinėje Valstijoje. Misijos dalyvius lydėjo Lietuvos švietimo ir mokslo viceministrė Svetlana Kauzonienė bei „Investuok Lietuvoje“ ir „Versli Lietuva“ atstovai.

Rugsėjo 16 d. „MassBio“ surengta „Lietuvos diena“. Jos metu vyko teminiai seminarai, Lietuvos gyvybės mokslų srities pasiekimų pristatymai, diskusijos, kurių metu aptarti Lietuvos investicinės ir verslo aplinkos klausimai. Verslo misijos dalyviai viešnagės metu galėjo susipažinti su Massachusetts valstijos – vienos kertinių JAV gyvybės mokslų akademinių ir verslo centrų – gyvybės mokslų sritimi, verslo plėtros galimybėmis itin perspektyvioje JAV rinkoje, užmegzti naujinius ryšius su mokslo ir verslo projektų partneriais, užsakovais bei investuotojais. Pagrindinis šios verslo misijos partneris JAV yra viena didžiausių biotechnologijų asociacijų Jungtinėje Amerikos Valstijose: „MassBio“. Asociacija vienija daugiau nei 600 narių (kompanijų, universitetų, kitų organizacijų).

Misijos dalyviai rugsėjo 17–19 dienomis dalyvavo biotechnologijų ir farmacijos pramonės bei verslo parodoje „Biopharm America“, šeštąjį kartą organizuojamame renginyje, skirtame biotechnologijų ir farmacijos atstovams. Lietuvos delegacija parodos lankytojams buvo parengusi savo standą. Šiometės „BioPharm America“ metu vyko ryšių mugė, konferencija, paroda, kiti renginiai, individualūs dalyvių dvišaliai susitikimai su galimais partneriais.

Paskutiniąją vizito dieną viešnagės dalyviai viešėjo Bostono biotechnologijų gamybos įmonėse ir institute, kur susipažino su didžiųjų šios srities įmonių veikla, su įmonių atstovais aptarė bendradarbiavimo galimybes, pristatė Lietuvos įmonių pasiekimus. Iš Bostono dalis jos dalyvių dar vyko į Washingtoną, kur lankėsi parodoje „Advamed“ – viename svarbiausių medicininės technikos bei įrangos, diagnostikos ir sveikatos informacijos sistemų renginių Šiaurės Amerikoje, kasmet pritraukiančioje daugiau nei 1000 kompanijų atstovų.

Delegaciją lydėjusi viceministrė S. Kauzonienė taip pat lankėsi Bosto-

Lietuvių delegacija „Thermo Fisher“ įmonėje.

Alessandra Cugno nuotr.

no universitetuose, valstijos biotechnologijų taryboje, susitiko su start-up verslo bendruomene: lankėsi valstijos *start-up* inkubatoriuose, kuriuose jau sėkmingai dirba Europos šalių *start-up* verslininkai. Trišaliame susitikime su Baltijos šalių garbės konsulais viceministrė aptarė galimybes Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovams bendradarbiauti, siekiant rasti naujų mokslo bei verslo plėtros galimybių JAV.

„MassBio“ asociacijos surengtoje konferencijoje, kurioje dalyvavo ir įtakingų JAV įmonių atstovai, pabrėžta, kad, norint išvirtinti JAV, svarbiausia yra bendravimas ir profesinių ryšių užmezgimas. S. Kauzonienės pastebėjimu, lankydami Massachusetts, Lietuvos atstovai susipažino su įmonių akseleratoriaus „Workbar“ veikimo principais. Įmonės už 300 dol. per mėnesį čia gali gauti darbo vietą su visomis reikalingomis biuro paslaugomis: elektra, internetu, telefonu, spausdintuvu ir pan. Įmonė gali rinktis, ar dirbti bendroje erdvėje, ar turėti atskirą patalpą. Tai labai patrauklus modelis naujoms ir mažoms įmonėms.

Lietuvos pradedančiosios įmonės (angl. *start-up*) – technologinių sprendimų įmonės, sukurtos greitai ir dideliu augimui, ir įmonės, įsteigtos mokslo įstaigose (angl. *spin-off*), galėtų išikurti tokia „Workbare“ ir veikti kaip šalies atstovybės Bostone. Čia įmonėms būtų teikiamos mokymų paslaugos, organizuojami vizitai į įmones, susitikimai su investuotojais ir t. t. Darbo vietos nuoma ir papildomos paslaugos įmonei kainuotų apie 5,000 dol. per mėnesį.

Bostono universiteto technologijų plėtros direktorė Renuka Babu papasakojo, kaip universitete atrenkami verslui tinkami projektai. Juos atrenka ekspertų grupė, kuriai vadovauja ne mokslininkas, o patyręs verslininkas. Grupėje yra asmenys iš Teisės departamento ir Verslo plėtros departamento. Pastarieji išrenka idėjas, kurios gali turėti pasisekimą rinkoje, o teisi-

ninkai patikrina, ar tai yra patentuotina. Patentavimo išlaidas padengia universitetas. Per metus patentavimui universitetas vidutiniškai išleidžia apie pusę milijono dolerių. Lėšos imamos iš pajamų, gautų už licencijas. Paprastai vienas trečdalis pajamų, gautų iš patento licencijavimo, atitenka išradėjui, likusi dalis – universitetui. Šiame universitete projektai finansuojami keliais etapais. Pirmame etape finansuojamos dar tik laboratorijose užgimusios idėjos, tikrinama, ar jos gali būti įgyvendinamos. Šios idėjoms plėtoti skiriama, pavyzdžiui, po 10,000 dol. Jei idėjos pasirodo perspektyvios, mokslininkai gali kreiptis dėl tolesnio etapo finansavimo. Jie turi pateikti paraišką ir tada keletas geriausių idėjų autorių dalyvauja mokymuose, kaip tas idėjas plėtoti ir pristatyti. Pasibaigus mokymams ir išgryninus idėją, teikiama galutinė paraiška. Jas vertina ekspertai, tarp kurių yra tiek mokslo, tiek verslo atstovų. Jie tai daro nemokamai, nes patys suinteresuoti domėtis, kas naujo kuriama laboratorijose. Ekspertai paraiškas įvertina per pusantro mėnesio. Jei mokslininko idėja yra pagrįsta, jos tolesniam įgyvendinimui gali būti skiriama iki 200,000 dol.

Lietuviai taip pat lankėsi Massachusetts technologijų instituto (MIT) „Media Lab“ laboratorijose, kur jungiamos technologijos, multimedijų ir dizaino sritys. Pavyzdžiui, kuriami mažesnio dydžio robotai, kurie gali būti naudojami kaip žaislai ir fiksuoti vaiko raidos procesus, kameros, galinčios per mažas ertmes (rakto skylutę ar tarpą oloje) fiksuoti dideles erdves (kambario ar kitos patalpos vaizdą) arba audinius, kurie keičia spalvą, priklausomai nuo kūno ar aplinkos temperatūros.

S. Kauzonienės nuomone, lietuviai turi visas galimybes stiprinti integraciją į bendrą pasaulinę mokslinių tyrimų erdvę. Lietuvos pumpurinės įmonės (*spin-off*) dažnai turi puikių idėjų, plėtoja technologijas, kurios galėtų susilaukti tarptautinės komercinės sėkmės. Tačiau neturi pakankamų gebėjimų tinkamai pristatyti savo idėjas ir veiklą valstybėse, kuriose yra palankių galimybių investicijoms, pavyzdžiui, JAV, Izraelyje, Vokietijoje, Suomijoje, Švedijoje ir kt. Šios valstybės garsėja kaip pradedančiųjų įmonių ir pumpurinių įmonių akseleravimo lyderės, turinčios didžiulius investici-

nus pajėgumus bei ilgametes ir tvirtas ekosistemas, padedančias augti naujoms įmonėms. Lietuviai planuoja išbandyti naują projektą – atviros prieigos mokslo centrų vadybininkų stažuotes ir pradedančiųjų įmonių technologijų perdavimo proceso tobulinimo stažuotes užsienyje, įmonių akseleratoriuose.

Lietuvos atstovai taip pat lankėsi įmonėje „Thermo Fisher“, susipažino su darbo principais ir veikla. Su šia įmone palaiko ryšius Vilniaus universiteto mokslininkai.

Lietuvos atstovai taip pat susipažino, kaip JAV veikia kitų šalių panašios įmonės. Estija jau turi vieną įmonę, išikūrusią Cambridg. Prancūzai Bostone turi mokslo atašė, o bendros mokslo ir verslo idėjos sėkmingai plėtojamos per Prancūzijos-JAV komercijos rūmus. Portugalija siekia sustiprinti universitetus, todėl plečia bendradarbiavimą su Massachusetts technologijų institutu per programą „MIT Portugal“. Už tam tikrą mokestį MIT moko universitetų darbuotojai, pasidalina žiniomis. Izraelis gana artimai bendrauja su Bostonu, šios šalies įmonės dažnai čia perkelia savo būstines. Suomijos organizacija „FinPro“ į Massachusetts valstiją atsiunčia pradedančiąsias įmones, kad jos pasitobulintų ir planuoja turėti savo akseleratorių Bostone. Jungtinė Karalystė Bostone turi apie 12 atstovų, jų dėmesys sutelktas į didžiųjų įmonių interesus. Norvegija turi „Innovation Norway“ atstovybę.

Lankydami Šveicarijos konsulate lietuviai taip pat susipažino su Bostone išikūrusios „Swissnex“ organizacijos veikla bei šveicarų pradedančiųjų įmonių tobulinimosi programa JAV. Šveicarijos inovacijų agentūra atrenka įmones, iš daugmaž 100 kasmet išrenkama 20. Įmonės gali būti įvairių sričių – informacinių technologijų, gyvybės mokslų, technologijos mokslų ir t. t.

Atrinktieji siunčiami į Bostoną, čia vyksta įvairūs mokymai: supažindinama su JAV rinkos specifika, mokoma derybų meno, gludinami prisistatymo įgūdžiai. Jiems taip pat organizuojami vizitai į įmones, susitikimai su galimais investuotojais ir „verslo angelais“. Pradedančiųjų įmonių atstovai taip pat turi galimybę dalyvauti prisistatymo varžybose, kurių prizinis fondas sudaro 2 mln. dol.

LR ambasados JAV info ir VŽ.lt

Valiutų santykis (2013 m. spalio 9 d.)

- 1 USD (JAV doleris) – 2,55 LTL
- 1 EUR (euras) – 3,45 LTL
- 1 AUD (Australijos doleris) – 2,40 LTL
- 1 CAD (Kanados doleris) – 2,46 LTL
- 1 GBP (Didžiosios Britanijos svaras sterlingų) – 4,09 LTL
- 1 NZD (Naujosios Zelandijos doleris) – 2,11 LTL

Pirmosios Lietuvos Respublikos inteligentų gyvenimas ir žavi, ir įkvepia

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Kaune esančioje Istorinėje Prezidentūroje veikia nauja paroda „Inteligentų šeima Pirmojoje Lietuvos Respublikoje“. Joje parodos rengėjai pristato vieną iš Pirmosios Lietuvos Respublikos šeimos modelių – inteligentų šeimą. Tai buvo pati veikliausia to meto visuomenės dalis, savo veikla ir gyvenimo būdu sukūrusi standartus įvairiausiose gyvenimo srityse.

Gera žinoma politikų, visuomenės veikėjų, verslininkų, menininkų, karininkų, medikų, pedagogų Smetonų, Grinių, Stulginskių, Vailokaičių, Venclauskų, Tūbelių, Darių, Lozoraičių, Galaunių, Jablonskių, Landsbergių, Žmuidzinavičių, Zubovų, Petrauskų, Sruogų ir kitų šeimos parodoje ir pristato inteligentų šeimų kasdienybės vaizdą.

Parodos rengėjai norėjo parodyti, kokie šeimos rate buvo valstybės vyrai ir moterys, kaip jie derino tarnavimą Tėvynei, tautai, savo darbui ir šeimai, kaip jie auklėjo savo vaikus, kokius tikslus jiems kėlė ir pan. Ieškant atsakymų į šiuos klausimus, parodoje inteligentų kasdienio gyvenimo vaizdins sudėliotas kaip mozaika – iš atsiminimų, laiškų, fotografijų, to meto spaudos bei išlikusių buities daiktų.

Parodoje pabrėžiamos esminės to laikotarpio lietuvių inteligentų šeimų savybės: patriotizmas, pilietiškumas, pasiaukojimas, moralė bei kultūra. Parodoje galima susipažinti su tuometėmis moderniais vaikų auklėjimo metodais, žaislais, žaidimais, pamatyti dalelę inteligentų šeimos buities, susipažinti su madomis, reklama bei modernaus tautinio stiliaus bruožais namų interjere.

Čia pristatomas ir inteligentų šeimų laisvalaikis, kuris būdavo ne tuščiai leidžiamas, o turėjo šviečiamąją, tautiškumo, bendruomeniškumo ugdymo, fizinio bei protinio ugdymo paskirtis. Intelligentai savo laisvalaikį leisdavo kultūrinėse veiklose, sportavo, keliavo po Lietuvą, taip pažindami gamtą bei šalies istoriją.

Parodos lankytojai, kurių čia netrūksta nuo pirmosios parodos dienos labai susidomėję apžiūri, kaip atrodė pirmieji elektriniai buities prietaisai, kuo puošėsi tuometiniai tėčiai ir mamos, kokius saldumynus mėgo jų vaikai, kur visa šeima vykdavo atostogauti. Didelėje nuotraukoje – ir pajūryje saulės spinduliais besidžiaugiantis Prezidentas Antanas Smetona.

Čia taip pat galima pamatyti, kokią vestuvinę dovaną dukrai Marijai įteikė Antanas ir Sofija Smetonos – tai tikra šios šeimos relikvija, sidabro servizas. Servizą Sofija Smetonienė išgijo dar Pirmojo pasaulinio karo metais, todėl tikėtina, kad jis regėjo daug iškilių lietuvių politikos ir kultūros veikėjų, kurie lankėsi Smetonų namuose Vilniuje. Tokia dovana buvo labai reikalinga ir jų ponai Marijai Valušienei, kuriai būnant prezidento dukra buvo privalu organizuoti priėmimus savo namuose.

Kurdama jauną valstybę lietuvių inteligentija siekė tapti modernaus pasaulio dalimi, tačiau kartu siekė išryškinti ir tautinę kultūrą, lietuvišką dvasią. XX a. pradžioje vyravo įsitikinimas, kad tik tautinė kultūra išreiškiamas tautos gyvybingumas ir individualumas. Tarp tautinėse parodose lietuvių liaudies dirbiniai pelnė pripažinimą ir buvo prilyginti vadinamajam aukštajam menui. Tai paskatino tautinius elementus plačiai naudoti puošiant visuomeninius pastatus ir namus.

To meto gyvenimo tyrinėtojai teigia, kad Mikalina Glemžaitė, Antanas Žmuidzinavičius, Antanas Tamošaitis ir Paulius Galaunė vieni pirmųjų ėmė propaguoti tautišką modernizmą, kuris reiškė, kad namudininkų pagaminti nauji, tradicinius tautodailės dirbinius atkartojantys baldai, audiniai, drožiniai tapo būtinu susipratęsio lietuvių buto elementu.

Istorinėje Prezidentūroje – įdomi paroda.

A. Vaškevičiaus nuotraukos

1930 metų pabaigoje Kaune, Laisvės alėjoje įkurtai „Marginių“ bendrovei buvo patikėta lietuvių namus aprūpinti įvairiais tautodailės dirbiniais: medžio dirbiniais, baldais, paveikslais, dėžutėmis, tekintomis ir dekoruotomis lėkštelėmis, taip pat tautiškais drabužiais, medžiagomis butui dekoruoti ir baldams apmušti, gintaro dirbiniais, papuošalais.

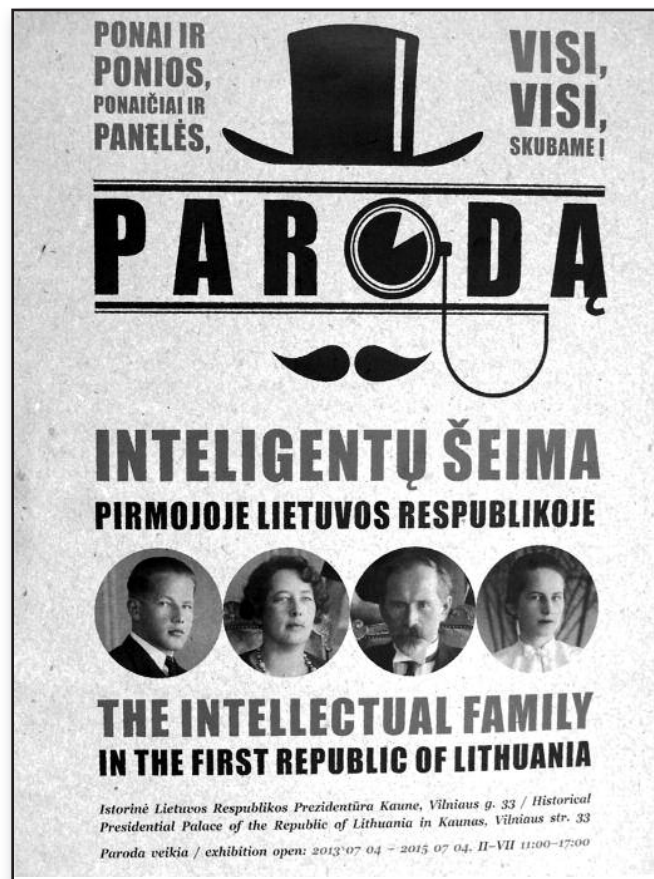
„Marginių“ parduotuvės apyvarta nuolat augo, o didžiausią pasisekimą turėjo audėjų, siuvinėtojų, pynėjų, drožėjų, puodžių ir keramikų kūryba. Kadangi šie liaudies meno kūriniai formavo vartotojų meninį skonį, jiems imta kelti vis didesnius reikalavimus, nes buvo suprasta jos reikšmė ir tai, kad plačiąja prasme šie kūriniai pristato nacionalinę taikomąją dailę.

Parodą rengusi istorikė Jovita Jankauskienė teigia, kad inteligentų šeimose buvo skiriama daug dėmesio šeimos susibūrimui prie pietų stalo ir svečių priėmimui. Svarbia naujove tapo svečio pagerbimas ne dideliu maisto ir gėrimų kiekiu, bet jaukiu priėmimu prie gražiai padengto stalo.

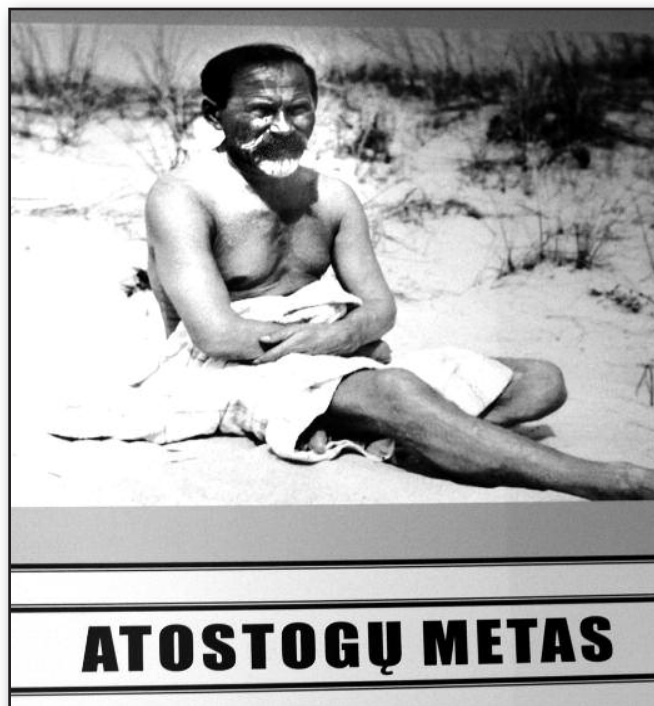
Didelė dalis Pirmosios Lietuvos Respublikos materialiosios kultūros buvo sunaikinta, nes tūkstančiai inteligentų patyrė trėmimus į Sibirą, kita dalis pasitraukė į Vakarų 1940–1944 metais, likimo valiai palikę visą savo turtą. Nedidelė dalis inteligentų šeimų palikuonių, suprasdami senelių buities relikvijų istorinę vertę išsaugojo juos, kai ką perdavė Lietuvos muziejams arba paskolino parodos rengėjams.

Visuomenė taip pat buvo įtraukta į šios parodos rengimą. Žmonės buvo kviečiami pagerbti savo artimuosius – į Istorinę Prezidentūrą siųsti ar atnešti savo šeimų nuotraukas (iš 1918–1940 m. laikotarpio), kuriomis beveik dvejus metus galės grožėtis visi muziejaus lankytojai. Į šį kvietimą atsiliepė nemažai žmonių. Iš savanoriškai atneštų ir iš žymių to meto inteligentų šeimų surinktų nuotraukų susidarė gražus ir gausus daugiau kaip 1,100 nuotraukų rinkinys.

Parodoje eksponuojami daiktai ir nuotraukos iš Istorinės Prezidentūros, Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus fondų, Lietuvos centrinio valstybės archyvo, Vytauto Didžiojo karo muziejaus, Šiaulių „Aušros“ muziejaus, S. Kymantaitės-Čiurlionienės memorialinio namų-muziejaus, A. Žmuidzinavičiaus kūrinių ir rinkinių muziejaus, A. ir P. Galaunių namų, J. Žikaro memorialinio muziejaus, M. ir K. Petrauskų lietuvių muzikos muziejaus, Žaislų muziejaus, Maironio lietuvių literatūros muziejaus, Lietuvių literatūros ir meno archyvo, Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekos-muziejaus bei kitų muziejų, o taip pat iš žymių Pirmosios Lietuvos Respublikos inteligentų šeimų palikuonių archyvų.

Parodoje pristatomas Pirmosios Lietuvos Respublikos inteligentų gyvenimas.

Prezidentas A. Smetona ilsisi Lietuvos pajūryje.

Jau viduramžiais ankstyvosios Lietuvos valstybės ekspansija ir vidinės kunigaikščių rietenos lėmė du svarbiausius lietuvių plėtros artimojoje rytų kaimynystėje būdus. Vienas buvo susijęs su įvairiomis užkariavimo formomis, kurios buvo sėkmingos totorių-mongolų nualintose rusų kunigaikštystėse. Kitas – tai kai kurių didikų bėgimas į buvusių oponentų kraštus ir įsikūrimas juose. Geriausias pavyzdys buvo kunigaikščio Daumanto nuotykių. Po karaliaus Mindaugo žūties Daumantas buvo priverstas bėgti nuo karaliaus sūnaus Vaišingos keršto į Pskovą. Žinoma, bėgta buvo su palyda, kuri, anot Naugardo metraštininko, siekusi 300 lietuvių su žmonomis ir vaikais, ir kunigaikštis Sviatoslavas su pskovieškiais popais ir su pskoviečiais juos pakrikštyjo...⁵³

Pskove Daumanto karjera buvo išties labai sėkminga: kaip geras karo vadas ir įžvalgus politikas jis pskoviečių akyse įgijo gerą vardą, tikrą autoritetą ir net tapo stačiatikių šventuoju, kuris Rytų krikščionybės tradicijoje yra vadinamas šv. Timotiejumi. Ilgai ir sėkmingai viešpatavęs Daumantas (mirė 1299 m.) paliko sūnų Dovydą, kuris jau didžiajam kunigaikščiui Gediminui valdant tarnavo Lietuvai ir buvo Gardino seniūnas. Kur pasidėjo tų metraštininko minimų 300 lietuvių su vaikais ir žmonomis palikuonys, koks likimas ištiko juos, šaltiniai tyli. O lietuvių diasporos užuomazgų Rusijoje atmintis čia nepasiekia.

Šiandien naujausioje Lietuvos istoriografijoje stiprėja siekis atpažinti kai kuriuos lietuvių diasporos atsiradimo XIII a. bruožus. Literatūros istorikas Algimantas Bučys lietuvių, bėgusių nuo Lietuvos karaliaus Mindaugo persekiojimo, vadina pirmaisiais mūsų emigrantais:

*Kada iš Tėvynės bėga elitas, rinktinė kariuomenės dalis ir kilmingos, privileijuotos arba su valdovais susijusios giminės ir šeimos, labai svarbu nuolatos turėti galvoje du dalykus: intelektualinį aristokratiškos emigracijos lygį ir dvasinę emigrantų potencialą prigyti svetur.*⁵⁴

Čia svarbu pabrėžti ne tiek lietuvių kariaunų pabėgimo į rusų kunigaikštystes (Polocką, Pskovą, Didįjį Novgorodą), kiek autoriaus siekį tuos istorikams seniai žinomus dalykus įpinti į lietuvių emigracijos laiko juostą. Tyrinėtojas su literatūrinės eseistikos polėkiu sudeda krūvon šimtmečių atskirtas emigracines patirtis, entuziastingai lygindamas įrodomas būsenas su neįrodomomis:

Atkreipkime dėmesį į puikų pirmosios lietuvių emigracijos pasirengimą tolimam žygiui. Tai anaip tol ne stichiškas, iki paskutinės akimirkos atidėliojamas bėgimas, kurio siaubus naujaisiais laikais išpūdingai aprašė Marius Katiliškis, pateikdamas savo prisiminimus apie masinį lietuvių pasitraukimą iš Lietuvos 1944–1945 metais artėjant „raudonajam tvanui“ (...) Kunigaikštis

KARKLO DIEGAS

lietuvių pasaulio istorija

EGIDIJUS ALEKSANDRAVIČIUS

15

Daumantas su savo „70 draugų“, matyt, puikiai pasirošė galimai emigracijai iš anksto...⁵⁵

Nors sunku pritarti gerai pasiroštos emigracijos vaizdinui, kurį sukuria autorius savo aprašomame siužete, tačiau pati galimybė XIII a. įvykiams suteikti lietuvių emigracijos pradžios reikšmės yra labai simptomiška. Dabarties iššūkiai provokuoja žinomų praeities faktų naują versiją kontekste.

Įprasta aiškinti, kad XIV amžiaus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės plėtra Rytuose nuolat rėmėsi ginklu ir meile. Vienos rusų valdos buvo paimtos po pergalingų mūšių prieš totorius-mongolus ir jų pajungtus rusų valdinius, o kitos – didiesiems Lietuvos kunigaikščiams ištekinant savo dukteris už vietinių valdovų ir taip juos pririšant prie Lietuvos. Abejais atvejais būdavo priimama stačiatikybė. Pagoniškos Lietuvos valdovai į šią tendenciją žiūrėjo kaip į įrankį, puikiai suvokdami alternatyvių politinių veiksmų nebuvimą.

Pagoniškosios Lietuvos akimis tai buvo toleruotinas ir labai efektyvus valstybės ekspansijos įtvirtinimo būdas, kuris priėmus katalikų tikėjimą tapo mažiau girtinas. Ilgą laiką religijai būnant svarbia tautinės identifikacijos priemone, o lietuviams vis labiau tapatinantis su katalikiškos tautos vaizdiniais, senųjų Lietuvos kariauninkų palikuonys Rytuose buvo beveik išstumti iš atminties. Šiandieninėje lietuvių humanistikoje ir istorinės atminties horizontuose stačiatikiai lietuvių kunigaikščiai ir ištikimieji jų kariauninkai yra antraeiliai, tačiau tam tikrą simbolinį vaidmenį vaidinantys herojai. Nors pastaruoju metu pasirodė labai svarios publikacijos, rodančios didelės pastangos integruoti stačiatikišką lietuvių kultūros paveldą, tačiau XIII–XIV a. lietuvių siluetai buvusios Kijevo Rusios kunigaikštystėse ne daug priartėja prie dabartinių lietuvių (Algimanto Bučio darbus reikia laikyti kontraversiškai priimama išimtimi). Jie nesusisieja su lietuviškosios diasporos Rusijoje ribomis: prasiplėnia laike, atsiskiria motyvuose. Jie yra senosios lietuvių galybės statulos, o dabartinės diasporos prigimtis plaukia ne iš Lietuvos pergalių, bet iš vėlesniais

amžiais nutikusiu pralaimėjimu, pažeminimu, skriaudų ir traumų. Lietuvių pasaulio istorinė erdvė Rytuose, slavų žemėse yra kupina labai skaudžių ir prieštaringų kontrastų, fatališkų vaizduotės perversmų iš tų laikų, kada modernybės išvakarėse Maskvos, vėliau Rusijos valstybė užkariavo ne tik Lietuvos rytines valdas, bet ir pajungė visą Lietuvą. Gediminaičių valdovų legendos pradėjo tarnauti rusų ekspansijos ideologiniam projektui, naujoms prievartinėms lietuvių atminties konstrukcijoms, intensyviai kurtoms XVIII a. pabaigos Jekaterinos II dvare.

3. Nuo gedimino laiškų iki arijonų išvargimo

Lietuva per amžius buvo labai erdvus kraštas. Kaip ir kiekvienas vidurinių amžių politinis darinys LDK dažniausiai labai ekstensyviai grūmėsi dėl savo išlikimo, gyvybinės erdvės ir varžymosi su kaimynais galių. Kryžiaus karų fiziškai alinama šalis dėl savo laisvės paaukojo daugybę žmonių, o dėl priešiško krikščionių pasaulio nušiteikimo ir didelės izoliacijos turėjo labai ribotas galimybes keistis civilizacijos laimėjimais, vystyti gamybinius pajėgumus ir kelti materialinę gerovę bei kultūrą. Nepaisant užkariavimų, išplėtusių valstybės valdas, toliau vidinės kolonizacijos lietuviai nepajudėjo. Skirtingai nei vokiečiai, per Kryžiaus karus prie Baltijos kolonizavę prūsų, o kiek mažiau latvių ir estų žemes, lietuviai savo etninių erdvių nepraplėtė. Priešingai, lietuviai užkariautojai integrovosi į rusišką visuomenę, o vėliau, bėgant amžiams, slaviškas elementas stūmė lietuvių į Vakarus.

Į Europos politinį žemėlapią agresyviai įsiveržusiai Lietuvos Didžiajai Kunigaikštystei verkiant trūko žmonių, ypač tų, kurie, šiandienos kalbartariant, būtų papildę kvalifikuotą, nagingą, kūrybišką, raštingą miesto žmonių sluoksnį. Lietuva ilgus amžius buvo imigracijos šalis, gundžiusi savo neapgyvendintomis erdvėmis, laisvomis žemėmis ir tolerancija visokiems tikėjimams bei kultūroms. Tai esminis senosios lietuviškos tapatybės bruožas, kurio simboliu dokumentu gali būti laikomi didžiojo kunigaikščio Gedimino laišakai Vakarų Europos valdovams. Juose į Lietuvą buvo kviečiami amatininkai, žadama tai, ką anais laikais reikėjo laikyti gundymu ir savigundumu.

Gedimino laišakai yra fundamentalus ir net simbolinis ankstyvosios Lietuvos valstybės dokumentų rinkinys,

demonstruojantis unikalią Europos istorijoje situaciją, kai paskutiniųjų pagonių valdovas bandė atrasti sugyvenimo su kaimynais ir savos tautos stiprinimo kelius. Štai 1323 m. pavasarį Saksonijos ir kitų kraštų dominikonų vienuolynus turėjo pasiekti tokio turinio didžiojo kunigaikščio laiškas:

...Mokytiems vyrams, pamaldiems pamokslininkų ordino magistrams, bet kurios srities vienuolynų vyresniesiems ir visiems broliams, o ypač Saksonijos magistrui ir jo žinioje esantiems vienuolynų vyresniesiems... Prašome, kad paskelbtumėte tai miestuose, vietovėse ir kaimuose... taip pat, jei [pas mus norėtų atvykti] kurie riteriai ir kariai, suteiksime jiems pajamų ir ūkiui žemės, kiek jos norės. Pirkliams, amatininkams, račiams, balistų dirbėjams, batsiuviams ir visokių rūšių mechanikams su žmonomis, vaikais ir gyvuliais leidžiame laisvai į mūsų žemę įeiti ir išeiti be jokio užmokesčio arba muito ir be jokių trukdymų...⁵⁶

Ne tik Lietuva (ne tik Gedimino laikais) rūpinosi gyventojų perteklių išgyvenančiose vokiečių žemėse ieškoti imigrantų. Čekija, Vengrija, Lenkija XIIIIV a. spartino savo ūkinę raidą, prisiviliodama pirklius ir amatininkus iš Vakarų. Nors istorikai mano iki Gedimino buvus pirklių ir amatininkų viliojimo Lietuvon veiksmų, tačiau mūsų dienas pasiekė tik Gedimino politikos liudijimai. Laiškuose Hanzos miestams didysis kunigaikštis dėstė savo ekonominės politikos vaizdinius, kvietė kalvius, račius, batsiuvius, kailiadirbius, malūnininkus, akmenskaldžius, aukšakalius, karinės technikos meistrus ir net karius ir žemdirbius. Kuo gundė tuos galimus XIV a. imigrantus Lietuva? Gedimino laiškuose atvykstančių laukė laisva žemė, atleidimas nuo mokesčių ir vakariečiams suprantama Rygos teisė, be kurios nebuvo galima įsivaizduoti civilizuotų santykių tarp naujakurių ir kitų bendrai gyvenančiųjų.

Ankstyvosios imigracijos mastai ir kokie nors konkretūs skaičiai istorikams nėra žinomi, tačiau Lietuvos miestų istorija neįsivaizduojama be margaspalvės įvairiautės miestiečių minios. Lietuvai apsikrikštijus ir įveikus krikščioniškojo pasaulio baimes ir izoliaciją, migraciniai procesai intensyvėjo. Nors ir vyko Lietuvos ekspansija, tačiau ji tuo pačiu metu formavosi kaip nuolatinės imigracijos šalis, kurios svarbiausiu bruožu buvo religinės ir etninės tolerancijos lygis, palikęs ryškius pėdsakus daugelio XIV–XV a. čia apsigyvenusių tautų istorinėse atmintyse. Kita vertus, religinės tolerancijos tradicija, ugdyta pagoniškam LDK elitui bandant sutaikyti Vakarų ir Rytų krikščionybės įtakas, laviruoti tarp tarptautinių ir vidinių kliūčių, ypatingai sutvirtėjo amžiumi vėlesnės reformacijos epochoje.

53. LIŠ, t. 1, p. 36.

54. Bučys, Algimantas. *Seniausioji lietuvių literatūra. Mindaugo epocha*. Vilnius: Rašytojų sąjungos leidykla, 2009, p. 271.

55. Ten pat.

56. LIŠ, t. 1, p. 32.

AGADIR: LEGIONIERIAUS SIMULIO SENAJAME MAROKE (3)

R. JOHN RAPŠYS

Baltos sraigės, karveliai

Kitą dieną vėl susitikom Café Oran. Šį kartą su alum pasimėgavom garuose šutintom Maroko sraigėm, kurios čia vadinamos ne „escargot“, bet „boubbouche“. Ir spalva kitokia. Vietoj pilkų ar rusvų sraigių, kaip Prancūzijoje, čia jos baltos su juoda juosta. Jas ištrauki iš kiauto ne su specialiom šakutėm, bet su laukinės akacijos trijų colių spygliais, sudėtais į taurelę, lyg dantų krapštukai. Na, o paskui, kaip ir paprastai, patapšnoji sraigę į sviesto, česnako ir prieskonių padažą.

Iš marokietiškų valgių man labiausiai patiko „tajine“. Tai pamažu troškinta vištiena ar aviena, su džiovintom slyvom, citrinom, datulėm ir šimtais prieskonių, kurių viliojantis aromatas iš tolo prie stalo šaukia. Agadire taip pat pirmą kartą ragavau „1000 ir 1 nakties“ keptų karvelių, su razinom, apelsinais, migdolais ...ir vėl su šimtais prieskonių. Pasakiškas skonis!

Taip pat nebūtų Marokas, jeigu nebūtų karštos ir pernelyg saldžios mėtų arbatos, kuri marokiečių geriama visur ir visada. Tai jų tautinis gėrimas. Maroko arbatos ceremonija, prisilaikant visų papročių ir taisyklių, sakyčiau, bemaž prilygsta sudėtingam japonų arbatos ritualui.

Mums besėdint po kavinės lietsargiu, retkarčiais praeidavo marokiečiai kareiviai, kai kurie susikabinę ne rankom, bet mažaisiais rankų pirštais. Tai nereiškia, kad jie homoseksualai – nors jų pas arabus apstu. Čia jau toks paprotys, mums buvo pasakyta. Bet man vis tiek pakvipo vištgaidskumu.

Man jie priminė 1945 metų baisenybes, apie kurias visa Vokietija kalbėjo. Prie Schwartzwaldo marokiečiai (prancūzų armijos sąstata) užėmė vieną kaimelį, apsupo iš eilės kiekvieną namą ir sistematiškai išprievartavo visas mergaites ir moteris. Tas pats buvo ir Tübingene. Tuos faktus patvirtino istoriko Keith Lowe 2012 metų knyga „Savage Continent“. (Čia taip pat aprašytos Lietuvos partizanų kovos. Įdėta net jų nuotrauka.)

Gidai, sukčiai, ubagautojai

Nutariau su Legiono draugais aplankyti arabų kvartalą – mediną. Tai siaurų gatvelių, tiesių ir vingiuotų, rezgyns. Pilna tamsių aklaviečių. Nepatartina eiti vienam net ir dienos metu, tuo labiau naktį. Tave gali „nugalabinti“ vien tik už tavo batus ar marškinius. Be to, lengva paklysti. Buvo atvejų,

Viena iš arabų kvartalo (medina) gatvelių. Fotografuoti marokiečius iš priekio – pavojinga. Jie bijo, kad fotografas gali jiems mesti „blogą akį“. Agadir, 1956 m.

Miesto muzikantai. Agadir, 1956 m. Dryžuota mandolina-būgnas (d.), vadinamas „gembri“, yra Maroko tautinis instrumentas, panašus į mūsų kankles.

kad žmogus įėjo ir dingo...

Nutarėm pasisamdyti gidą, kurie čia būriais tave sekioja ir už pinigus, žinoma, tave nori nuvesti į paštą, kuris matosi skersai gatvės. Be to, gatvės pilnos visokių sukčių (con artists), parduotojų, ubagautojų ir „patarnautojų“, kurių tikslas – tavo pinigai. Apskritai marokiečiai – tai patys įkyriausi žmonės pasaulyje. Kaip kokios velnio erkės – negali atsikratyti. Mums, amerikiečiams, buvo pasakyta: būkit mandagūs. Bet legionieriai tokiais sentimentais nesivadovauja. Pirmą sušunka „emshi!“ (pasitrauk, nešk muilą, eik po velnių!), o paskui spiria į pasturgalį, ir viskas.

Vis vien pasisamdėm gidu vieną padoriau atrodantį vyruką. Jo vardas buvo Mensour, bet prancūzai jį ir visus vyrus vadino Mohammed, o visas moteris – Fatima. Tai tas pat, kaip visus lietuvius vadinti Jonais ir Marytėm.

„Blogos akies“ baimė

Prisiminė dar plaukiant į Maroką mums duoti perspėjimai: nekalbinkit moterų, jų nelieskit ir į jas nespoksokit. Nefotografuokit marokiečių, ypač moterų: daugelis bijo korane minėtos „blogos akies“. Neplokkit vyrams per petį. Nerūkykit priešais mečetę, į kurią Maroke tik musulmonams galima įeiti. Nekalbinkit vaikučių: tavo „bloga akis“ gali jiems persimesti. Su marokiečiais valgykit tik dešinės rankos trim pirštais. Sveikinantis – tik su vyrais – nespauskit rankos: miestiečių rankos būna gležnos.

Dauguma medinos gatvelių susiskirstę pagal amatus ir jiems būdingus kvapus: kilimų audėjų, odos išdirbėjų, puodžių, vario ir sidabro kalvių, vaisių pardavėjų, mėsinių, prieskonių pirklių, siuvėjų ir t. t. Ant sienų ir durų dažnai matėm nupieštą ranką su išskėstais pirštais – tai apsauga nuo „blogos akies“. Penki – laimingas numeris. Tos rankos, sužinojau, turi reikšmę. Rankos nykštis atstoja Mohametą, o keturi pirštai – korane pripažintas idealias moteris: Mohameto žmoną, jo dukterį, Švč. M. Mariją (!) ir faraono žmoną, kuri Mozę iš Nilo nendrių ištraukė.

Agadir medina, kaip ir kiekviena Maroke, turėjo penkis privalumus: mečetę, bent vieną fontaną, užiegos (nakvynės) namus, viešą pirtį ir bendrą kepyklą. Maloniausias kvapas visoje medinoje kaip tik ir kilo iš tos kepyklos. Marokiečiai kasdien užminko duoną namie, o paskui vaikai su padėklų ant galvos neša tuos paplokščius kepalus į krosnį. Kad šeimos atskirtų duoną, į tešlą išpaudžia savo ženklą: du ar tris pirštus, trikampį, rutulį, kvadratą su tašku viduryje ir panašiai.

Negalima valgyti protėvių

Ant kiek Maroko išdirbtos odos kvapas malonus, ant tiek baisi smarvė kilo iš vietos, kur „žalia“

Cpl. R. John Rapšys, U. S. Marine Corps, su „laisvalaikio uniforma“. Agadir, 1956 m. Keturkampiai minaretai būdingi Marokui. Visur kitur – apskriti.

R. John Rapšio nuotraukos

oda buvo skutama, virinama, mirkoma ir dažoma. Tiesiog gryna dvėseną. Net ir mano legionieriai pradėjo žiaukčioti.

Visas transportas medinoje vyksta daugiausiai mažiukais asiliukais, kurie neša neįtikėtinai sunkius krūvius. Ir žiūrėk – tūlas dar plaka tą vargšą gyvulėlį, šaukdamas praeiviams: „Balek, balek!“ Saugokis! Būtų ne pro šalį tuos pačius plakikus nuplakti, pagalvojau.

Pasukus vienu kampu, pamatėm pakabintus kažkokių mėsos gabalus. Priėjus arčiau, pakilo blizgančių mėlynų musių debesys. Tada atpažinom porą liesų vištų, avies šlaunį ir dar kai ką, gal kupranugario paltį. Paklausėm mėsinių, ar neturi „waran“ driežo mėsos. Dar iš Simulio girdėjau, kad tai didelis skanėstas. „Laa, laa!“ – šis greitai atsakė. Ne, ne! Pasirodo, tie dykumos milžiniški driežai – iki penkių pėdų ilgio – Saharos tuaregų laikomi jų protėviais. Jei tuaregai sugautų ką valgant tą driežą, tai moment nudobtu. Tačiau miestuose, kur tuaregų paprastai nebūna, marokiečiai pusiau slapta tuos driežus mielai sudoroja.

Nosį buvom įkišę ir į mellah, šalia esantį žydų kvartalą. Bet ten neilgai buvom, nes gatvelės dar tamsesnės ir nejaukesnės negu pas arabus. Čia žydai nuo šimtmečių palyginus ramiai gyvena. Verčiasi juvelyrika, vaistininkyste, bankeliais, smulkia prekyba ir ...druska (mellah). Tačiau istorijos bėgyje buvo ir suvaržymų: turėjo dėvėti juodus rūbus, negalėjo turėti ginklo ir buvo neleista joti arkliais ar asiliukais miesto ribose.

Krito į akį labai išbalę žydų vaikučiai: atrodė lyg nesveiki. Bet, kaip atrodys sveiki, jei saulės savo tamsiose landynėse beveik nemato.

Legiono forto vartai su Prancūzijos trispalve, Legiono simboliu (septynių liepsnų granata) ir Legiono gairėmis: Garbė, Ištikimybė, Narsa, Drausmė.

Prostitutės urvuose

Prieš man apleidžiant Agadir, mano Legiono draugai, Eric ir Bruno, būtinai norėjo parodyti ir prostitučių kvartalą – busbirą. Aš apie jį jau buvau skaitęs. Britų autorius Wyndham Lewis savo 1931 metų knygoje „Journey into Barbary” rašo, kad rado tą busbirą už miesto, kur prostitutės gyveno urvuose ar iš molio nudrėbtose nišose. Durų nebuvo: angos užtiestos nublukusiomis užuolaidomis. Lewis pašventė Agadir busbirui net visą knygos skyrių ir priėjo išvados, kad „tie bardakai įrodo, koks Agadir dar yra laukinio pasienio miestelis”.

Po 25 metų tų urvų jau nebuvo. Jų vietose – maei, kalkėmis išbaltinti namukai po kelis kambarius. Prie vartų, kaip ir 1931 metais, stovėjo budelė su policija. Einant vidun, legionieriai ir kiti kariai turi registruotis knygoje ir atlikti profilaktiką. Jei gausi kokią ligą ir nebūsi užsiregistravęs, tai po gydymo eisi tiesiai į daktarą, paaiškino mano draugai.

Kaip ir Lewis laikais, radom daug suvargusių prostitučių. Net ir storas grimas nepajėgė paslėpti liūdnu, raukšlėtų veidų ...pasenusių be laiko. Tai buvo europietės. Nepalyginant geriau atrodė arabės. Tėvai čia pristatydavo savo 14–16 metų dukras šešių ar dvylikos mėnesių kontraktams. Merginos susikraudavo kraitį, grįždavo į savo kalnų kaimelius ir tapdavo labai pageidaujamom nuotakom. „Kas tokias gali vesti?” – paklausiau nustebedęs. „Mon Dieu!, – sušuko legionierius Bruno. – Vaikiniai eilėn išsiri-kiaivę tokių tik ir laukia!”

Berberų moterų grožis

Patraukliausiai vis dėlto atrodė kelios jau pagyvenusios, pilnos figūros – bet jokių būdu ne storos – moterys, gal 38–40 metų. Jų tankūs, juodi plaukai, dvelkiantys koriandru ir migdolais, buvo supinti į vieną storą kasą ar dvi. Kai kurias jau puošė žilsterėjusių plaukų bangelė palei smilkinius. Atkreipiau dėmesį į jų nepaprastai gražius veidus: turėjo niekad nematytą labai labai šviesių alyvuogių atspalvį ir – nė vienos raukšlėlės. Juodos, didelės akys neprašė jokių kosmetikos pagražinimų. Jos švietė kažkokių paslaptingu gėriu ir ramybe. Tai buvo ne arabės, bet berberų (Berber) moterys. Su savo gėlėtom, ilgom suknelėm atrodė, kad jos tik išlipo iš Delacroix klasikinių haremo paveikslų.

Berberų moterys, skirtingai nuo arabų, veidų nedengia ir neturi veido tatuiruočių. Arabės, iš kitos pusės, beveik visos nešioja mėlynos spalvos tatuiruotes ant smakro ir kaktos. Daž-

niausiai tai būna pailgų brūkšnelių ir taškų derinys, arba pailga deimanto forma su kokiom gėlytėm. Tai vis apsauga nuo tos „blogos akies” ir piktų dvasių. Gatvėse tų ženklelių nesimato. Juos pamatysi tik tada, kada marokietės nuima savo veido ir galvos priedangas. O tas – be išimties – atsitinka tik už uždarytų durų...

Niekas tikrai nežino, kas tie berberai. Faktas, kad jie jau čia, šiaurinėj Afrikoj, gyvena dar prieš Kristų. Berberai turi savo tilybą ir kalbą, bet per šimtmečius daug jų suarabėjo. Nepaprastai savarankiški Saharos tuaregai, kartais vadinami „mėlynaisiais vyrais” (Blue Men), yra bene didžiausia berberų gentis. Čia vyrai, o ne moterys, dengia savo veidus.

Kokios kilmės jos bebūtų, visos prostitutės busbire apsaugotos nuo sąvadautojų, išnaudotojų ir smurto. Išskyrus mažą nuomą už kambarėlį, jos pasilaiko visus uždirbtus pinigus.

Žinoma, negalėjau pamiršti, ką sakė mūsų daktarai: apie 65 procentai visų Maroko gyventojų turi venerinę ligą. Tą pastebėjo ir žymus amerikiečių žurnalistas John Gunther savo 1955 metų knygoj „Inside Africa”. Ir dar pabrėžė: Pas tuaregus venerinės ligos – beveik nulis. Pas kaimynus arabus – net 90 procentų!

Bus daugiau

CHIRURGAJ

Dr. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PUSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2609

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. JOVITA KERELIS
DR. DAIVA BIDVA
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

ADVOKATAI

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos susitarus

ĮVAIRŪS

■ Moteris gali pastoviai pakeisti savaitgaliais arba dirbti 5 dienas su gyvenimu.
Tel. 773-344-1326.

■ Vyras ieško senelių priežiūros darbo su gyvenimu. Gali pakeisti. Legalūs dokumentai. **Tel. 630-670-0813.**

■ Moteris ieško (perka) žmonių priežiūros darbo su gyvenimu lietuvių ar rusų šeimose.
Tel. 708-663-4577.

■ Vyras, turintis daugiametę slaugymo patirtį, ieško darbo su gyvenimu.
Tel. 773-691-3796.

■ Moteris ieško vyresnių žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. Patirtis ir anglų kalba, geros rekomendacijos. **Tel. 773-329-9918.**

■ Moteris, turinti medicininį išsilavinimą, pasižventusi ligonių ir senų žmonių priežiūrai, patyrusi, sąžininga ir atjaučianti, ieško darbo. Vairuoja, turi automobilį, JAV pilietė. Siūlyti įvairius variantus.
Tel. 773-330-0092.

■ Moteris ieško pagyvenusių žmonių priežiūros darbo lietuvių ar rusų šeimose. Geros rekomendacijos. **Tel. 630-863-1168.**

■ Ieškau darbo valyti „ofisą“, parduotuvę ar privačią įstaigą vakarais. **Tel. 630-696-7478.**

■ Ieškau pirkti valyti namą šeštadieniais. **Tel. 630-696-7478.**

■ Prižiūriu vaikus po mokyklos. Siūlyti įvairius variantus. **Tel. 630-696-7478.**

■ Moteris ieško senelių priežiūros darbo. Rekomendacijos, automobilis, gera anglų kalba. Siūlyti įvairius variantus.
Tel. 630-696-7478.

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą **1-708-599-9680**

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI
Lithuania, Latvia, Estonia

Siuntinių priėmimo vietos:

Atlantic Express Chicago, 2719 W. 71 St., Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919
Lithuanian Plaza, 9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-599-9866
Kunigaikščių Užėiga, 6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501 Tel: 708-594-5622
Bočių Menė, 14911 127th St., Lemont, IL 60439 (Dirba tik savaitgaliais)
Rūta, 6551 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-964-7882
Always With Flowers, 1138 B S. State St., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-0339
Eurus Deli, 22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-469-4290
Kalyna, 338 S. Rohlwing Rd., Palatine, IL 60067 Tel: 847-776-7766
Balalaika Mundelein, 368 Townline Rd., Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6660
Wonders of Nature, 726 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 847-793-1000
Back to Nature, 303 E. Dundee Rd., Wheeling, IL 60090 Tel: 847-520-7777

Asmeninių siuntų tel.: 708-907-3000

Siuntinių paėmimas iš namų: 630-774-2136

Centrinio ofiso adresas.: 8801 S. 78th Ave, Bridgeview, IL 60455

Ruošia Nijolė Nausėdienė • El. paštas: nausediene@hotmail.com

MŪSŲ STALUI

Šviežesnės bulvės – didesnė nauda

Šviežių bulvių patiekalai išsiskiria ypatingu skoniu. Atrodytų, tos pačios bulvės, tačiau skirtumas vis dėlto yra. Rudenį kasamos šviežios bulvės, tad pasinaudokime šiuo laikotarpiu.

Sveikiau nei senos

Šviežios bulvės turi daugiau pranašumų. Visų pirma tai puikus kalio ir vitamino C šaltinis (500 g arba 1 sv – paros norma). Termiškai apdorojant ar ilgą laiką jas laikant, naudingosios medžiagos, deja, suyra. Todėl geriausia gaminti neluptas šviežias bulves – taip išsaugojama žymiai daugiau vitaminų ir mikroelementų.

Šviežiose bulvėse yra mažiau angliavandenių, jų glikemijos indeksas yra mažesnis nei senų. Tai svarbu žinoti žmonėms, besilaikantiems angliavandenių dietos ir sergantiems cukriniu diabetu. Tie, kas rūpinasi produktų koringumu, taip pat gali būti ramūs: šviežiose bulvėse yra 30 proc. mažiau kalorijų.

Kaip ir dauguma ankstyvų daržovių, šviežios bulvės ypač turtingos antioksidantų – bioflavonoidų, kurie stiprina kraujagysles, saugo organizmo ląstelių sienelės bei ir pratęsia mūsų jaunystę. Ir tai – tik ledkalnio viršūnė. Šviežiose bulvėse gausu įvairių maistinių medžiagų! Jose ypač daug vitaminų C, B2, B6 ir PP, taip pat kalio. Šios medžiagos normalizuoja organizmo medžiagų apykaitos procesą ir šalina vandens perteklių. Šviežios bulvės taip pat išskiria organines rūgštis ir pasižymi visaverčių baltymų gausa.

Tinka ne viskam

Dabar pats metas mėgautis šviežių bulvių patiekalais. O pagaminti tokių patiekalų galima labai daug. Apkepai, salotos, blynai, kotletai, troškiniai, gruzdintos, virtos, troškintos ar įdarytos bulvės – galima paruošti daugybę pačių įvairiausių ir gardžiausių patiekalų.

Prieš apžvelgiant, kokiems patiekalams tinka šviežios bulvės, reikėtų atkreipti dėmesį, kam jos netinka.

- ◆ Šviežios bulvės prasčiau nei senos kepa, jos greičiau verda aliejuje, išskirdamos daug sulčių, todėl sunkiai apskrunda, be to, lieka kietokos. Jas kepti tinka tik visas ir gruzdintuvėje.

- ◆ Šviežios bulvės nelabai tinka košei, nes jose nedaug krakmolo. Tokia košė būna nevienalytė, lipni ir salsvo skonio, dažnai su gabaliukais.

- ◆ Šviežios bulvės dėl mažo krakmolo kiekio taip pat ne itin tinka pyragų ir kitų miltinių patiekalų įdarams.

- ◆ Užtat yra daugybė patiekalų, kuriems šviežios bulvės tinka kur kas labiau nei senesnės.

Užkandžiai ir salotos

Šviežios bulvės – puikus užkandžių ir salotų priedas. Jos puikiai atrodo nepjaustytos ir dera su kitomis ankstyvomis daržovėmis, mėsa, žuvimis.

Antrieji patiekalai ir garnyrai

Daugelis mėgsta virtas bulves su sviestu ir kraips arba kitomis aromatingomis žolelėmis. Šviežios bulvės puikiai dera su saldaus ir rūgštaus pieno produktais. Jos taip pat tinka daržovių apkepui.

Pirmieji patiekalai

Šviežios bulvės puikiai „jaučiasi“ daržovių sriubose, šaltsriubėse. Jų švelnus saldumas sriuboms suteikia ypatingo skonio. Be to, šviežios bulvės sriubose nesuyra.

Skutame be vargo

- ◆ Šviežias bulves lengviau skusti kelias minutes palaikytas šaltame sūdytame vandenyje.

- ◆ Rankos nuo šviežių bulvių ir kitų daržovių mažiau tamsėja skutant jas nerūdijančio plieno peiliu. Be to, sąlytyje su geležimis naikinamas vitaminas C.

- ◆ Rankos taip pat nepatamsės, jei prieš skusdami bulves suvilgysite jas actu.

- ◆ Patamsėjusias nuo šviežių bulvių rankas galima nuvalyti citrinos žievele.

Gydamosios bulvių savybės

- ◆ Bulvės pasižymi tam tikromis gydomosiomis savybėmis, kurias nuo seno žino liaudies medicinos specialistai.

- ◆ Šviežių bulvių sultimis liaudies medicinos specialistai sėkmingai gydo skrandžio ir dvylikapirštės žarnos opa.

- ◆ Bulvėse yra daug kalio, kuris stimuliuoja šlapimo skyrimąsi ir kartu padeda gydyti širdies bei inkstų ligas.

- ◆ Bulvių krakmolai malšina skrandžio bei žarnyno uždegiminius procesus. Todėl virtas bulves siūloma valgyti apsinuodijus.

- ◆ Sergant įvairiomis skrandžio bei žarnyno ligomis (kolitu, gastritu, opalige, hepatitu, cholecistitu), širdies bei kraujagyslių sistemos ir kitomis ligomis, siūlomi neriebūs bulvių patiekalai. Mat šviežiose bulvėse yra mažiau ląstelių negu kituose šakniavaisiuose, todėl jos yra lengvai virškinamos.

- ◆ Ant tinstančių rankų ir kojų siūloma dėti tarkuotų bulvių košelės kompresus: pridengiama medvilniniu audeklu arba rankšluosčiu ir palikoma 15–20 minučių.

- ◆ Sergant hipertencija, 4–5 nuskustos bulvės užpilamos 0,5 l vandens, 15 minučių pavirinamos, atvėsinaamos ir nupilamas skystis. Nuoviro geriam po vieną puodelį 30 minučių iki valgio.

- ◆ Šviežios bulvių sultys malšina rėmenį, pykinimą, vėmimą bei lėtinius galvos skausmus. Jų geriam po 0,5 puodelio 2–3 kartus per dieną: pirmą kartą prieš pusryčius, antrą – 0,5 valandos prieš pagrindinį valgį, trečią – 1 valandą prieš miegą. Pasigydžius 2 savaites, daroma 6 dienų pertrauka. Kartojant gydymo kursą, geriam tik pusę šio sulčių kiekio.

- ◆ Bulvių sultys puikiai valo organizmą. O sumaišytos su morkų ir salierų sultimis veiksmingai šalina šlakus. Norint išvalyti organizmą, kasdien siūloma vartoti bent po 3–4 valgomuosius šaukštus bulvių sulčių.

- ◆ „Žvakutės“, pagamintos iš tarkuotų bulvių košelės (apvynioti marle), gydo hemorojaus mazgus.

- ◆ Uždegimo pažeista, pleiskanojanti oda gydoma tarkuotų bulvių košele, sumaišyta su kviečių miltais (santykiu 1:1). Veidas plonai aptepamas košele ir pridengiamas servetėle. Po 2 minučių nuplaunamas šaltu pienu ir vandens (lygiomis dalimis) mišiniu.

- ◆ Alerginės dėmės ir nudegimo žymės kasdien patrinamos perpjauta bulve.

- ◆ Bulvių nuoviras – puiki antibakterinė priemonė, minkštinanti odą. Rekomenduotina juo praustis. Kasdien 5 minutes bulvių nuovire mirkomų rankų oda pasidaro švelni ir minkšta, o nagai nustoja lūžinėti. Šis nuoviras gali išgydyti ir ankstyvasias grybelines infekcijos stadijas.

Bulvės – ir grožiui

Kosmetikai šviežias bulves naudojo tiek kilmingos damos, tiek vargšės valstietės. Pasinaudami senais receptais, ne tik sutaupysime, bet ir nauda bus didesnė.

- ◆ Kaukę iš gerai sutrintų virtų bulvių, sumaišytų su citrinų sultimis, galima naudoti po įtemptos dienos ar bemiegės nakties, jai reikia, kad veidas vėl būtų gaivus.

- ◆ Kaukė nuo raukšlių: sutarkuokite agurką ir žalią bulvę, šį mišinį užtepkite ant veido ir kaklo. Po 20 minučių nuplaukite šiltu vandeniu, parūgštintu citrinų sultimis. Tuomet lengvai pamasažuokite veidą ir kaklo sritį su maitinamuoju kremu.

- ◆ Labai sausą veido odą patartina prausti ne vandeniu ir muilu, o bulvių krakmolo tirpiniu – vieną arbatinį šaukštelį bulvių krakmolo ištirpinant viename litre vandens.

- ◆ Į bulvių tyrę įpylus glicerino ar augalinio aliejaus gaunama puiki kaukė kaklui.

- ◆ Išsiplėtusiems veido kapiliarams labai tinkama bulvių sulčių kaukė. Šviežiomis bulvių sultimis gausiai sudrėkinama marlė ir 15–20 minučių uždedama ant veido.

- ◆ Riebiai odai valyti tinkama tokia kaukė: į žalių bulvių tyrę įplakame kiaušinio baltymą, žiupsnelį druskos ir šaukštą medaus. Po 20 minučių kaukė nuplaunama kambario temperatūros vandeniu.

- ◆ Suvilgysite du vatos gabalėlius bulvių sultimis ir uždėkite ant akių ir po akimis, jei paakiai pabrinkę. Taip pat galima dėti plonus žalios bulvės griežinėlius.

- ◆ Po nešvaraus, dulkinio darbo labai naudinga ištrinti rankas karštomis trintomis bulvėmis, išvirtomis su lupenomis.

- ◆ Pavargusioms, suskeldėjusioms, sudiržusioms rankoms labai padeda bulvių krakmolai, ištirpintas vandenyje – lyg standžiai krakmolijant drabužius. Rankų oda atsigauna ir suminkštės.

Bulvės dietinėje mityboje

Bulvių dieta naudinga sergant skrandžio ir žarnyno opalige. Siūlytina visą mėnesį kiekvieną dieną pradėti užvalgant pusę puodelio su žieve sutarkuotų bulvių tyrės, sumaišytos su tokiu pat kiekiu kefyro arba jogurto. Suvalgius gydomąjį mišinį, tris valandas negalima nieko valgyti. Kita dienos dalį galima maitintis įprastu, lengvai virškinamu nekaloringu maistu.

Bulvių dieta siūlytina sergantiesiems širdies ligomis. Per dieną suvalgomos vienas kilogramas virtų (be druskos) bulvių. Jas suvalgyti reikia per 5–6 kartus. Kad būtų skaniau, galima užsigerti truputį rūgpienio. Sergant hipertencija, patartina valgyti orkaitėje ar krosnyje keptas bulves (su lupena).

Bulvėse esantis kalis neleidžia organizme kauptis skysčių pertekliui ir užkerta kelią tiniams bei pabrinkimams. Norint išvengti širdies nepakankamumo ir papildyti kalio atsargas organizme, siūloma kasdien valgyti bulvių.

Pagal „Sveikata iš gamtos“

SVEIKATA

Gamtos vaistinėlė
šaltuoju metų laiku

Aukšta temperatūra, kosulys, siaubinga savijauta... Tai tik keli simptomai iš didelės negalavimų puokštės, kurią ruduo ir žiema įteikia dažnam iš mūsų (kartais – ir po kelis kartus). Visa laimė, kad yra natūralių priemonių, kurios efektyviai padeda užkirsti jiems kelią, o apsirus – greičiau atsistoti ant kojų. Žemiau pateikti geros savijautos receptai aktualiusi šaltuoju metų laiku, tačiau pravers ir jam pasibaigus.

Čiobreliai nuo kosulio. Sirupas nuo kosulio nebepadeda? 3 valgomuosius šaukštus džiovintų čiobrelių užpilkite 0,5 litro verdančio vandens, leiskite atvėsti ir sumaišykite su 250 ml medaus. Kai reikia, vartokite po 1 arbatinį šaukštelį. Mišinį galima laikyti šaldytuve iki trijų mėnesių.

Vitaminas C – ligų profilaktikai. Ligų sezonas tęsiasi maždaug nuo spalio iki kovo. Jeigu norite apsisaugoti nuo virusų ir sustiprinti imunitetą, nepamirškite natūralių vitamino C šaltinių. Daugiausia jo turintys produktai (mg/100 g):

- Erškėtuogės – 650 mg;
- Raudonosios paprikos – 250 mg;
- Šaltalankiai, juodieji serbentai – 200 mg;
- Krienai, krapai, petražolės – 120–130 mg;
- Greipfrutai – 60 mg;
- Apelsinai, citrinos – 50 mg.

Česnakas užgulusiai nosiai. Jeigu užgulė nosį, susirgote arba tiesiog norite sustiprinti imunitetą, kasdien su maistu suvalgykite truputį česnako – jis padės apsaugoti nosį nuo virusų ir

infekcijų.

Žalumynai stipresnėms kraujagyslėms. Dažna kraujavimo iš nosies priežastis – per sausas patalpų oras ir nuolatinis čiaudulys. Jeigu kasdien suvalgysite po 200–300 g žalumynų, gausite pakankamai vitamino K ir sustiprinsite kraujagysles, pagerinsite kraujo krešumą.

Žolelių arbatos, medus ir cinamonas. Vos tik pajuntate pirmuosius ligos simptomus, užsiplikinkite žolelių arbatos su medumi ir cinamonu. Šiluma stimuliuoja imuninę sistemą, o žolelės padeda kovoti su infekcija. Cinamonas ne tik reguliuoja cukraus lygį kraujyje, bet taip pat yra ir natūralus antibiotikas, pasižymi antivirusinėmis savybėmis. Jei jaučiate, kad pradedate sirgti, arbata su prieskoniais ir medumi palengvins kosulį ir numuš temperatūrą (tačiau būkite atsargūs, nepadauginkite prieskonių, kad nepasireikštų šalutinis poveikis).

Morkos nuo galvos skausmo. Jeigu rudenį ir žiemą pastebite, kad dažniau skauda galvą, užkirsti kelią šiam negalavimui jums padės morkų salotos. 400 g šių daržovių per dieną padeda sumažinti galvos skausmą 70 %.

Levandos nuo nerimo. Stresas – dažnas palydovas žiemą, tačiau kovoti su juo padeda levandų aliejus. Užtepkite kelis jo lašus tose vietose, kur galite užčiuopti pulsą, ir iš karto pajusite palengvėjimą.

Graikiniai riešutai sausai odai. Šaltas vėjas negailestingas mūsų odai. Kasdien suvalgykite po 30 g graikinių riešutų, ir jau po 2 savaitių pamatysite rezultatą – jausitės daug energingesni, pagerės jūsų odos būklė.

Sveikata.lt

„Svarbiausias postas – Diedukas“

Atkelta iš 7 psl.

sėdom prie stalo, ir pradėjom rišti mazgelius... ir jis laimėjo!

Buvau nustebusi – prieš dvidešimt penkerius metus išėjęs į pensiją, bet jo rankos dar atsiminė – kaip vakar –visą gyvenimo patirtį.

O kai kartais Dieduko juokavimai per daug pradėdavo Bobutę erzinti, supratau, kad gyvenimo nesutikimų ir problemų dažnai galima būtų išvengti, nueinant prie suerzinto žmogaus su čėrkute „Bobelinės“ ir pasakyti: „Atsiprašau, o dabar išgerkime čėrkutę kartu.“ Juk gyvenime nėra laiko pykti, nes tie metai, tie mazgai, ir meilė juda tik pirmyn.

Antras: Diedukas mane išmokė viską, ką žinau apie mūsų visų mylimą Lietuvą

Mano vaikystėje buvo daug aki-mirkų, kai Diedukas mus pasodindavo, ištraukdavo fotoalbumą ar istorijos knygą ir valandų valandas aiškindavo apie mūsų šeimos ir Lietuvos istoriją.

Esu laiminga, kad galėjau kartu su juo daug kartų Lietuvą aplankyti, net dešimt vasarų praleidau ten. Per tas vasaras pajutau, kad pradėjau pažinti tikrą savo Dieduką, tad esu giliai dėkin-

ga, kad mačiau Lietuvą jo akimis. „Susipažink su savo tėvyne“, – tardavo man ir duodavo „Butterfinger Candy Bar“. (Jis buvo pamišęs dėl „Butterfinger Candy Bars“).

Lietuvybė, darbas Lietuvai, atidavimas savęs Lietuvai – tai tautiškos Diedukas pamokos.

Visa mūsų šeima supranta, koks svarbus žmogus buvo Diedukas. Jo mokymai buvo paprasti, bet išmin-tingi – jis mus mokė turėti kantrybės tarpusavio santykiuose, kad tik dirb-damas aukštesniems tikslams mes ra-sime ramybę. Jis visa tai suprato, todėl gyvenimo vertė buvo atradęs dirbant Lietuvos gerovei.

Tad stovėdama čia, galiu iš visos širdies pasakyti, kad ką Diedukas man davė, buvo ...Lietuva. Jo meilė mūsų tėvynei buvo tokia stipri, kad dabar ir mano širdyje plevėsuoja Lietuvos vėliava. Jis buvo mano svarbiausias mo-kytojas – išmokė įvertinti šeimą, links-mumą ir darbą. Išmokė, kad darbas Lietuvai yra siela gaivinantis darbas, nes Lietuva yra būtent mūsų sielose. O dabar ten yra ir Diedukas. Jis amžinai yra Lietuvoje. Jis amžinai yra mūsų širdyse.

A † A
ALGIRDAS AMBUTAS

Staiga mirė 2013 m. spalio 7 d., sulaukęs 56 metų.
Gimė Čikagoje, gyveno Berwyn, IL. Advokatas nuo 1983 metų.

Nuliūdę liko: brangi ilgametė draugė Gretchen Bulthuis; tėvas Petras; motina Ligija Dabulevičiūtė; brolis Kęstutis su žmona Shirley ir jų vaikai Tomas ir Paulius; brolis Vytas su žmona Cecilia ir jų vaikai Peter ir Elliot; seserys Ligija ir Audrė bei kiti giminės Lietuvoje ir Amerikoje.

Vietoje gėlių prašome aukoti Alzheimer Foundation.

A. a. A. Ambutas bus pašarvotas penktadienį, spalio 11 d. nuo 4 val. p. p. iki 8 val. v. Petkus Lemont laidojimo namuose (12401 S. Archer Ave. (arti Derby Rd.), Lemonte. Religinės apeigos vyks 6:30 val. v.

Laidotuvės privačios.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti atsisveikinime ir laidotuvėse.

Liūdinti šeima

Laidot. direkt. Donald Petkus, 800-994-7600 arba
www.petkusfuneralhomes.com

A † A
Dr. KAZIUI BOBELIUI

mirus, žmoną DALIĄ, vaikus JONĄ, RŪTĄ, ALGĮ, ALENĄ ir ALDONĄ bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame.

Jonas, Irena, Tomas ir Kristina Pabedinskai

A † A
KAZIUI BOBELIUI

mirus, jo žmonai DALIAI, jos šeimai ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Jarų šeima

A † A
MYKOLUI DEVEIKIUI

mirus, reiškiamo gilią užuojautą broliui GEDIMINUI DEVEIKIUI, jo šeimai, giminėms ir artimiesiems.

Lietuvių Skautų Sąjungos Taryba

Kazys Kušeliauskas, gyvenantis Hickory Hills, IL, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Nuoširdžiai dėkojame už paramą.

Viktoras Memėnas, gyvenantis Bloomfield Hills, MI, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Nuoširdžiai dėkojame už paramą.

Vytautas Butikas, gyvenantis Western Springs, IL, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Labai ačiū Jums už paramą.

Bronė Paulionis, gyvenanti Richfield, OH, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Nuoširdi padėka už paramą.

PAS MUS IR APLINK MUS

■ Lietuvos vaikų globos būrelis „Saulutė“ kviečia į seserų Daunyčių koncertą „Regnum Musicale“. Labdaros koncertas vyks sekmadienį, spalio 20 d., 12:30 val. p. p., Lietuvių fondo salėje (PLC 14911 127 St., Lemont, IL, 60439). Bilietus į koncertą galima įsigyti „Smilgos“ bei „Old Vilnius“ kavinėse arba po šv. Mišių Pal. Jurgio Matulaičio misijoje, Lemont, IL. Visus

maloniai kviečia „Saulutė“.

■ Lapkričio 3 d., sekmadienį – Čikagos lietuvių moterų klubo 90 metų jubiliejinis pokylis vyks Palos Country Club (135th & SW Hwy., Orland Park, IL). Pradžią – 1 val. p. p. Programą atliks muzikuojanti Simonetos Giedraitytės-Pacek šeima.

L. ir F. Mockūnų stipendijos konkursas

F. Puzyna-Mockūnas (ketvirta iš k.) su VDU profesoriais A. Balčytienė, E. Aleksandra-vičiumi bei 2011 m. stipendiatais. A. Vaitkevičiaus nuotr.

Vytauto Didžiojo universitetas skelbia konkursą Liūto ir Francoise Mockūnų 2014 m. vardinei stipendijai gauti. Šiemet suteikiama galimybė laimėti socialinių arba humanitarinių studijų magistrantūros studentui (-ei) skirtas vieno semestro studijas University of Central Oklahoma.

Stipendija bus skiriama apmokėti dalines keliones ir pragyvenimo išlaidas.

Liūto ir Francoise Mockūnų vardinės stipendijos universitete buvo įsteigtos 2010 m., kasmet skiriant jas studijoms ir (ar) praktikoms bei mokslininkų stažuotėms užsienyje. Anot idėjos autorės F. Puzyna-Mockūnas, jauniems žmonėms būtina keliauti, pagyventi

užsienyje, įgyti gyvenimo daugiakultūroje aplinkoje patirties, kad jie, grįžę į Lietuvą, galėtų ir mokėtų skleisti pažangias idėjas, keisti darbo kultūrą, kurti doros principais paremtą gyvenimą.

Remiantis Stipendijos nuostatais, prašymus gali teikti tiek suinteresuoti asmenys, tiek socialinių ir humanitarinių studijų programų vykdančių fakultetų bei katedrų vadovai. Vykdančios mecenatės F. Puzyna – Mockūnas valią, pirmenybė teikiama socialiai remtiniams studentams.

Dokumentus reikia pristatyti iki spalio 25 d. Daugiau informacijos – universiteto tinklalapyje: www.pasauliolietuviai.lt

Lietuviai kviečiami dalyvauti New Yorko maratone

Lietuvos Respublikos generalinis konsulas New Yorke kviečia New Yorko maratono (lapkričio 3 d.) bėgikus burtis į lietuvių komandą ir registruotis siunčiant el. laišką adresu kons.niujorkas@urm.lt. Žinutėje nurodykite savo vardą ir pavardę, telefono numerį bei el. pašto adresą.

Atkreipiame dėmesį, kad norint bėgti 2013 m. New Yorko maratoną pirmiausia būtina registruotis oficialioje renginio svetainėje <http://www.ingnyc-marathon.org/> ir sumokėti dalyvio mokestį, o tuomet galite tapti lietuvių komandos nariu.

Mieli lietuviai sporto mylėtojai, būkime matomi, vieningi ir garsinkime Lietuvos vardą!

Lietuvos Respublikos generalinis konsulas New Yorke

Advokatas VYTENIS LIETUVNINKAS

4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)

Tel. 773-284-0100

Namams pirkti paskolas
duodamos mažais mėnesiniais
įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais.
Kreipkitės į

Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

THE LAW OFFICE OF ANDRIUS SPOKAS

Traffic & CDL Violations / DUI
Criminal Defense / Record Expungements
Auto Accidents / Personal Injury
Real Estate / Civil Disputes
Kalbame lietuviškai • Priimame kreditines korteles
9 East Irving Park Rd. Roselle, IL 60172
Tel.: (630) 635-2385 www.spokaslaw.com

Apsilankykite
„Draugo“
internetinėje
svetainėje
www.draugas.org

Lietuvos tekstilės paroda Čiurlionio galerijoje

„Grupė Try3“. Iš k.: Vladas Daškevičius, Aleksas Gailieša, Audrius Lašas.

Eglės Gandos Bogdanienės ir Lauros Pavilonytės kūrinys iš ciklo „Velti sodai“.

Po net tris mėnesius vykusios Lietuvos tekstilinių parodos „Art Alliance Philadelphia“ meno centre, susilaukusios itin didelio amerikiečių žiūrovų ir spaudos dėmesio, paroda „LTextile“ pasiekė Čiurlionio galeriją. Tai didelė dovana mums, lietuviško meno mylėtojams. Parodoje darbus pristato žinomi Lietuvos tekstilininkai: Eglė Ganda Bogdanienė, Vita Gelūnienė, Monika Žaltauskaitė-Grašienė, „Grupė TRY3“ (Vladas Daškevičius, Aleksas Gailieša, Audrius Lašas), Lina Jonikė, Severija Inčirauskaitė-Kriaunevičienė, Laima Oržekauskienė, Jūratė Petruškevičienė, Žydrė Ridulytė, Jurga Šarapova. Parodos kuratorės Sarah Archer ir E. G. Bagdonienė.

Į Čikagą paroda atkeliavo LR kultūros atašė JAV Evaldo Stankevičiaus rūpesčiu.

Parodos atidarymas
Čiurlionio galerijoje
Jaunimo centre
(5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL)
spalio 11 d. 7:30 val. v.

Dokumentinio filmo apie žymų visuomenininką
DR. PETRĄ KISIELIŲ

„SIELŲ DAKTARAS“
peržiūra įvyks
spalio 25 d., penktadienį, 7 val. v.

DRAUGO laikraščio redakcijoje
4545 West 63 gatvėje Čikagoje

Peržiūroje dalyvaus svečias iš Lietuvos, šio filmo prodiuseris, publicistas bei žurnalistas **Vidmantas Valiušaitis**.

Spalio 27 d., sekmadienį, 1 val. p. p.
kviečiame į popietę su

DRAUGU

Willowbrook pokylių salėje.

Lietuviškų dainų programą atliks Povilas Strolia (pitaras gitara). Bilieto kaina – 60 dol., studentams – 40 dol. Pokylio bilietus prašome užsisakyti DRAUGO administracijos tel. 773-585-9500.

Grąžindami „Draugo“ pokylių bilietėlių šakneles auکوjo: 160 dol. John R. Dainauskas, Woodridge, IL. **100 dol.:** Viktorija Karaitienė, Union Pier, MI; Albinas Markevičius, Santa Monica, CA; Živilė Šilgalis, Palos Hills, IL. **80 dol.** Felix C. Rekus, Durham, NC. **64 dol.** Aldona Vaitkus, Paradise Valley, AZ. **60 dol.** Donatas Januta, Oakland, CA; Nemira Šumskis, Chicago, IL; Vita Neverauskas, Sterling Heights, MI; Joan A. Stoškus, Palos Park, IL; Patricia Nelia Paulauskas, Chicago, IL; D. Polikaitis, Westlake Village, CA; Daiva Duda, Los Angeles, CA; Dainė L. Quinn, Orland Park, IL; John Valaitis, Lemont, IL; Vilija M. Marchertas, Orland Park, IL; Irena Mazurkiewicz, North Riverside, IL; Walter Sinkus, Lemont, IL. **50 dol.** Violeta Gedgaudas, Newhall, CA; Birutė Viskanta, Los Angeles, CA; Aldona E. Kavaliūnas, Waukegan, IL.

Nuoširdžiai dėkojame už paramą laikraščio leidybos išlaidoms sumažinti